

Har segregationen förändrats sedan 2010?

En studie av barn och ungdomar i åldersgruppen 10-15 år.

Stig Eloffsson

Abstrakt

Syftet med den rapporten är att undersöka om boendesegregationen bland barn och ungdomar i åldersgruppen 10-15 år har förändrats sedan 2014. Analyserna inriktas mot att studera om skillnaderna mellan de som bor i låg- respektive höginkomstområden har förändrats över tid - och i så fall hur när det gäller social bakgrund – familjesituation samt socioekonomisk respektive svensk/utländsk bakgrund – skola, fritid samt hälsa och hälsorelaterade levnadsförhållanden.

Materialet har hämtas från undersökningar genomförda i mellan- och högstadiet vid upprepade tillfällen i Helsingborg, Jönköping från 2012 och framåt samt i Huddinge åren 2009 respektive 2016 och omfattar sammantaget 9 431 elever som besvarat en anonym enkät under lektionstid. Urvalet av undersökningsgrupper är slumpmässigt och bygger på samtliga elever i kommunen – både de som går i kommunala skolor och de som går i friskolor. Svarsfrekvensen ligger i genomsnitt kring 80 % och överstiger i samtliga fall 70 %. Detta innebär att svaren kan bedömas ge en representativ bild av hur det ser ut för samtliga elever i kommunen.

Resultaten visar att det är betydligt vanligare att skillnaderna mellan låg- och höginkomstområden har ökat än att de har minskat även om det i många fall inte tycks ha skett några mer systematiska förändringar. Detta innebär att det har skett en ökad polarisering över tid, speciellt bland tjejerna. En sådan ökad polarisering finner vi både när det gäller social bakgrund, skolsituation, fritidssituation och när det gäller hälsorelaterad livsstil liksom livskvalitet. I det senare fallet gäller detta speciellt bland tjejerna. Sammantaget tycks alltså segregationen har ökat sedan 2010, speciellt bland tjejer.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
1. 1. Syfte och frågeställningar.....	2
2. Tidigare forskning	3
3. Undersökningen.....	6
3.1 Inledning.....	6
3.2 Låg- respektive höginkomstområden	6
3.3 Undersökningsgrupp	6
3.4 Sociodemografisk och socioekonomisk bakgrund	7
3.6 Statistiska metoder	8
4. Familjesituationen	9
4.1 Inledning.....	9
4.2 Familjeform	9
4.2.1 Bor med bägge föräldrar.....	9
4.2.2 Växervis boende – ibland med mamma, ibland med pappa.....	10
4.2.3 Bor med ensamstående mamma	11
4.3 Förtroende för föräldrar.....	11
4.4 En sammanfattande bild	12
5. Socioekonomisk bakgrund	14
5.1 Inledning.....	14
5.2 Låg socioekonomisk bakgrund.....	15
6. Svensk/utländsk bakgrund.....	16
6.1 Inledning.....	16
6.2 Svenska bakgrund.....	16
6.3 Andra generationens invandrare.....	17
6.4 Första generationens invandrare.....	18
7. Skolsituation.....	20
7.1 Skolan ger främst livet mening.....	20
7.2 Förtroende för skolpersonal.....	21
7.2.1 Förtroende för lärare	21
7.2.2 Förtroende för skolsköterska.....	22
7.2.3 Förekomst av mobbing	22

7.2.4 Får det stöd som man behöver	23
7.3 En sammanfattande bild	24
8. Läst böcker	26
8.1 Inledning.....	26
8.2 Läst böcker på fritiden.....	26
9. Preferenser på fritidsområdet	27
9.1 Inledning.....	27
9.2 Fritiden ger främst livet mening.....	27
9.3 Hur nöjd med fritidssituationen.....	28
9.4 Vad vill barnen/ungdomarna att kommunen främst satsa på?	28
9.4.1 Satsningar på drott	29
9.4.2 Satsningar på kultur	29
9.5 En sammanfattande bild	30
10. Önskan att utöva/ delta i olika aktiviteter	31
10.1 Inledning.....	31
10.2 Vill vara med i idrottsförening	31
10.3 Vill gå på bibliotek	31
10.4 En sammanfattande bild	32
11. Deltagande/nyttjande.....	33
11.1 Inledning.....	33
11.2 Med i idrottsförening.....	33
11.3 Besökt bibliotek.....	34
11.4 En sammanfattande bild	35
12. Deltagande/nyttjande bland de som vill delta	36
12.1 Inledning.....	36
12.2 Idrottsförening.....	36
12.3 Bibliotek – andel besökare bland intresserade	37
12.4 En sammanfattande bild	37
13. Utomstående.....	39
13.1 Utomstående instrumentella verksamheter.....	39
13.2 Utomstående totalt.....	40
14. Fysisk aktivitet	41
15. Rädd att vara ute på fredags- och helgkvällar	42

15.1 Inledning.....	42
15.2 Rädd i boendeområdet.....	42
16 Matvanor	43
16.1 Inledning.....	43
16.2 Alltid frukost	43
16.3 Alltid lunch.....	44
16.4 Alltid middag.....	45
17. Hälsa och livskvalitet	46
17.1 Inledning.....	46
17.2 Inte bra hälsa	46
17.3 Lågt skattad livskvalitet.....	47
Sammanfattning.....	48
Litteraturlista	51
Bilaga	52

1. Inledning

Vi har i en tidigare rapport från 2014 studerat levnadsförhållande bland högstadiel elever i hög- och låginkomstområden¹. Materialet till denna rapport har hämtats från undersökningar genomförda i Norrköping 2008, Huddinge 2009, Linköping 2010, Haninge 2012, Helsingborg 2012, Jönköping 2012, Kalmar 2013 samt Stockholm 2013 och innefattar sammantaget 1501 elever från låg- och 2286 från höginkomstområden. Resultaten från denna rapport visar att ungdomar i låginkomstområden i högre utsträckning tycker att det är skolan som ger livet mening medan de som kommer från höginkomstområdena i högre utsträckning tycker att det är fritiden. I låginkomstområdena är det bland killar ungefär lika vanligt att man tycker att skolan ger livet mening som att det är fritiden – i bägge fallen ungefär en tredjedel. Detta kan jämföras med killar i höginkomstområden där över hälften tycker att det är fritiden och knappt en femtedel att det är skolan. Bland flickorna i höginkomstområden ser resultaten ut ungefär som bland killarna – något fler sätter skolan främst, något färre fritiden främst. I låginkomstområdena är däremot könsskillnaderna större, ungefär 40 % av tjejerna anser att det främst är skolan som ger livet mening medan endast en fjärdedel tycker att det är fritiden.

Allmänt är flertalet ungdomar nöjda med sin fritidssituation men det finns bland tjejer tecken på att något färre trivs bra med fritidssituationen. Bland killarna är skillnaden däremot liten.

När det gäller deltagandet i förening gäller genomgående – både för förening totalt, idrottsförening samt annan förening än idrottsförening – att deltagandet är klart lägre bland de som bor i låg- än de som bor i höginkomstområden. Speciellt stora är dessa skillnader bland tjejer. Även deltagandet i kulturskola är högre bland de som bor i höginkomstområden men skillnaderna är ungefär lika stora bland killar som bland tjejer. Mot detta kan ställas att barn och ungdomar som kommer från låginkomstområden i högre utsträckning besökt fritidsgård och att tjejer från sådana områden oftare besökt bibliotek.

Segregationen kan studeras och analyseras utifrån flera perspektiv. Det kan handla om demografisk, ekonomisk eller etnisk segregation. Den här rapporten är inriktad mot ekonomisk segregation där vi jämför barn och ungdomar i områden där medelinkomsten är låg med områden där denna är hög. Indirekt handlar det dock även i stor utsträckning om ”etnisk” segregation då ekonomisk och etnisk segregation är stark sammankopplade med varandra. Andel barn och ungdomar med utländsk bakgrund är hög (ibland mycket hög) i låginkomstområden, medan den är markant lägre i höginkomstområdena. I rapporten studeras hur levnadsvillkoren skiljer sig mellan barn och ungdomar som bor i dessa båda typer av områden. Detta handlar – vid sidan av den socioekonomiska bakgrunden – om skola, fritid, matvanor, otrygghet, nyttjande av tobak, alkohol, narkotika samt hälsa/livskvalitet. Syftet är att ge en omfattande bild av hur situationen skiljer sig mellan de som bor i låg- respektive höginkomstområden i alla dessa avseenden och vilka förändringar som eventuellt skett.

I årsrapporten 2021 drar Delegationen mot segregation slutsatsen att ”den socioekonomiska boendesegregationen har generellt ökat under perioden 1990 till 2018”². Efter år 2012 har den dock minskat något även om det i dagsläget är svårt att säga om det är ett trendbrott. Här

¹ Elofsson m fl. *Ungas livsstil i låg- och högstatusområden. En studie i åldersgruppen 13-16 år.*

² Delegationen mot segregation, 2021, sid 41.

det viktigt att observera att de uppgifter som delegationen studerar främst handlar om personer mellan 20 och 64 år³.

1. 1. Syfte och frågeställningar

Syftet med denna rapport är att undersöka om boendesegregationen bland barn och ungdomar i åldersgruppen 10-15 år har förändrats sedan 2014. Analyserna inriktas mot att utifrån ett mer centralt perspektiv studera eventuella förändringar när det gäller social bakgrund – familjesituation samt socioekonomisk respektive svensk/utländsk bakgrund – skola, fritid samt hälsa och hälsorelaterade levnadsförhållanden.

Material hämtas från undersökningar genomförda i mellan- och högstadiet vid upprepade tillfällen i Helsingborg, Huddinge och Jönköping från 2012 och framåt⁴.

³ | ett fall – andel ungdomar som varken arbetar eller studerar – redovisas data för åldersgruppen 16-24 år.

⁴ Det finns även uppgifter för gymnasiet, men dessa har inte studerats närmare eftersom materialet i detta fall är mer begränsat.

2. Tidigare forskning

När det gäller forskning kring barns och ungdomars situation finns mycket kring teoretiska perspektiv och orsaker. Forskare är mycket eniga om att uppväxten, ja de allra tidigaste åren, har en stor betydelse för hur det går i framtiden. Att växa upp i ett segregerat område får alltså stor betydelse för det framtida livet. Ser vi däremot till hur situationen ser ut är resultaten mer begränsade.

I rapporten *”Ungas livsstil i låg- och höginkomstområden”* ges en mer detaljerad beskrivning av segregationens inverkan bland högstadiel elever⁵. Ungdomarna i låginkomstområden kommer i mycket högre utsträckning från familjer med små eller ganska små resurser – nästan hälften mot mindre än 10 % i höginkomstområdena. Det finns också stora skillnader när det gäller andelen ungdomar med invandrarbakgrund – i låginkomstområdena tillhör nästan 60 % andra eller första generationens invandrare, i höginkomstområden mindre än 10 %. Ungdomarna i låginkomstområdena skattar sina medelbetyg lägre, är i mindre utsträckning med i förening (främst då idrottsförening) och kulturskola. De besöker däremot fritidsgård och bibliotek mera. De nyttjar också i mindre utsträckning offentligt stödda verksamheter även om fritidsgård, bibliotek och simhall tas med. De är klart mindre fysiskt aktiva. Det finns en del indikationer på lägre hälsa och välbefinnande, men skillnaderna är knappast dramatiska och långtifrån genomgående. Det är dock ett par negativa faktorer som måste uppmärksammas. Till skillnaderna när det gäller fysisk aktivitet kan kopplas att det är vanligare att ungdomar i låginkomstområdena äter ”onyttig mat”. Det ska också noteras att de skattar sin livskvalitet – vilket får betraktas som en bedömning av den totala livssituationen – lägre. Till den ”negativa” bilden skall också läggas att könsskillnaderna är betydligt mer markerade i låg- än i höginkomstområdena.

Men det är inte enbart ”sämre” för ungdomarna i låginkomstområdena. När det gäller attityder/prioriteringar finns flera fall där ungdomar i låginkomstområden är mer intresserade eller prioriterar högre. Fler av dem anser att det är skolan som främst ger livet mening samt anser att det är mycket viktigt att vara bra i skolan. De beskriver inte skolsituationen mer negativt än ungdomar i höginkomstområdena. I genomsnitt trivs de snarare något bättre i skolan och ger inte en mer negativ beskrivning av klassklimat och det stöd/den stimulans de får. Det finns dock några mer ”negativa” indikationer. Pojkarna i låginkomstområdena har i lägre utsträckning förtroende för lärare och både pojkar och flickor uppger i mindre utsträckning att de har förtroende för skolsköterska respektive kurator⁶. Generellt är det viktigt att notera att ungdomarna i låginkomstområdena på intet sätt tar avstånd från skolan eller ger en negativ bild av hur det är i skolan.

Mot faktumet att ungdomarna i låginkomstområdena i mycket lägre utsträckning deltar i instrumentella, skolliknande aktiviteter – förening och kulturskola – ska ställas att de i minst lika stor utsträckning eller t.o.m. i högre utsträckning (flickor) anger att de vill delta. Här finns uppenbart barriärer/hinder, vilka de är ger data ingen information om. Här behövs närmare studier – det kan ju handla om personliga faktorer – men från ett politiskt perspektiv är det självklart viktigt att närmare diskuterar hur föreningar och kulturskolan kan göras mer tillgängliga. Fortfarande är det säkert viktigt att kompensera låginkomstungdomarna genom att stödja fritidsgårdar, bibliotek (och simhallar) men man ska kanske också fundera kring om det är möjligt att få in

⁵ Elofsson S, Blomdahl U, Lengheden, Åkesson M. (2014). *Ungas livsstil i låg- och höginkomstområden. En studie i åldersgruppen 13-16 år.*

⁶ Här är det svårt att avgöra om det möjligen kan handla om tillgänglighet. En förklaring skulle kunna vara att ungdomarna har mindre möjligheter att träffa dem.

fler i föreningar och kulturskolan. Speciellt viktigt är det självklart – med tanke på den låga fysiska aktiviteten – att få med dem i idrottsföreningar eller att fånga in dem i andra former av fysisk aktivitet.

Engagemanget i just fysisk aktivitet verkar vara en faktor som särskiljer ungdomar i höginkomstområdena. Här kan vi se en starkare betoning av detta på olika sätt (inte minst när det gäller deltagande i idrottsförening) tillsammans med att undvika ”onyttig” mat. Det är dock viktigt att även här notera att det knappast bland ungdomar i låginkomstområdena finns ett avståndstagande från fysisk aktivitet. Även här kan det alltså handla om att bryta ner barriärer. Den sista punkten att uppmärksamma är att könsskillnaderna är mer framträdande i låg- än i höginkomstområdena. I många fall framträder tydliga könsskillnader i de förra medan skillnaden mellan flickor och pojkar är små i de senare. Det är viktigt att observera att detta inte alltid handlar om en bild där flickor i låginkomstområden är underrepresenterade eller ska ses som missgynnade, även om det gäller i flera fall. Till det ”positiva” ska räknas att flickorna i dessa områden i högre utsträckning anger att det är skolan som främst ger livet mening, att tillskottet från expressiva verksamheter är större och att de i högre utsträckning vill vara med i idrottsförening respektive kulturskola. Men fortfarande ser vi att skillnaderna mellan flickor och pojkar i låginkomstområdena domineras av att flickorna kan vara missgynnade eller mer utsatta. De har ett lågt deltagande i förening, kulturskola och är klart mindre fysiskt aktiva. De har också ett lägre nyttjande av offentligt stödda verksamheter. Det finns också indikationer på att de är mindre nöjda med sin fritidssituation och att de skattar sin hälsa lägre.

Studerar vi närmare hur könsskillnaderna kan kopplas till invandrarbakgrund framträder två olika mönster. I vissa fall – nyttjande av instrumentella verksamheter, nyttjande av offentligt stödda verksamheter, fysisk aktivitet och äta ”onyttigt” är det främst bland ungdomar med utländsk bakgrund som könsskillnaderna framträder. I stor utsträckning tycks alltså de könsskillnader som kan kopplas till främst invandrarbakgrund handla om aktiviteter på fritiden. I andra fall – när det gäller attityder till skolan, prioriteringar av olika fritidsverksamheter, hälsa och livskvalitet – är könsskillnaderna mer generella och kan alltså kopplas till områdets karaktär.

Delegationen mot segregation studerar i sin rapport från 2021 hur den socioekonomiska boendesegregationen förändrats under perioden 1990 till 2018. Det som är viktigt att observera att data nästan genomgående gäller personer mellan 20 och 64 år⁷. Man drar här följande slutsatser:

Den socioekonomiska boendesegregationen har generellt ökat under perioden 1990 till 2018. Efter år 2012 har den dock minskat något även om det är svårt att i dagsläget avgöra om det är ett trendbrott. År 1990 skulle 27 procent av låginkomsttagarna behöva flytta för att segregationen skulle upphöra. År 2018 var motsvarande siffra 41 procent.

Låginkomsttagare och höginkomsttagare är de som bor mest segregerade. Höginkomsttagare är under hela perioden de som bor mest åtskilda från personer i andra inkomstgrupper. Åtskillnaden ökar för både hög- och låginkomsttagare. Ökningen är dock störst för låginkomsttagarna. Sedan 2000-talets andra hälft bor de båda grupperna nästan lika segregerade. Även de resterande inkomstgrupperna lever mer segregerat än under 1990-talet, trots att skillnaderna är mindre där.

⁷ I ett fall – andel ungdomar som varken arbetar eller studerar – redovisas data för åldersgruppen 16-24 år.

Den socioekonomiska boendesegregationen är inte uteslutande ett storstadsfenomen. Segregationen är omfattande i Sveriges 10 största kommuner och nästan 60 procent av Sveriges befolkning bor år 2018 i en kommun som nu är mer segregerad än vad den genomsnittliga nivån i riket var år 1990.

Delegationen mot segregation, sid 41.

3. Undersökningen

3.1 Inledning

Studierna har genomförts i form av enkäter som eleverna fyllt i under lektionstid i skolan. Vid genomförandet har personal från kultur- och fritidsförvaltningarna eller någon från *Ung livsstil* varit närvarande för att kunna besvara eventuella frågor. I samtliga enkäter framgår att de är anonyma och att man inte skall skriva sitt namn i enkäten. Vid utlämnandet av enkäterna har det betonats att det är helt frivilligt att besvara enkäterna och att man kan undvika att besvara vissa frågor om man upplever att de är alltför personliga. Efter att enkäterna har besvarats har dessa samlats in utan att dessa studerats och därefter överförts till fritidsförvaltning för kodning och datainläsning.

3.2 Låg- respektive höginkomstområden

I samtliga enkäter som utgör utgångspunkten för analysen har eleverna fått ange vilket bostadsområde de bor i. Identifieringen av områden med låg respektive hög socioekonomisk inkomst utgår från dessa uppgifter om medelinkomsten bland 35 - 64-åringar i de olika områdena. Uppgifter om dessa mellaninkomster har inhämtats och sammanställts av personal i de olika kommunerna. I vissa fall där områdena inte varit tillräckligt avgränsade har indelningen även utgått från bostadsform där de som bor i hyresrätt förs till områden med låg socioekonomisk inkomst och/eller de som bor i vill/radhus (ibland även de som bor i bostadsrätt) betraktas som höginkomstområde.

För att ge en bild av hur stora skillnaderna är bland barn och ungdomar mellan områden med låg respektive hög socioekonomisk inkomst presenteras dels medelvärdet för variabeln socioekonomisk bakgrund, dels andelen andra respektive första generationens invandrare. Detta kan ge en bild av hur stor segregationen är inom olika kommuner.

3.3 Undersökningsgrupp

Undersökningsgruppen innefattar högstadiel elever från låg- och höginkomstområden i sammanlagt tre kommuner – Helsingborg, Jönköping och Huddinge - där undersökningar inom projektet ”Ung livsstil” genomförts under perioden 2012 till 2019. Samtliga undersökningar har haft som mål att studera barns och ungdomars levnadsförhållanden i olika avseenden i relation till elevernas socio-demografiska och sociala bakgrund. I varje kommun har ett slumpmässigt urval gjorts av alla elever i kommunala och fristående skolor, vilket alltså innebär att resultaten ger en representativ bild av hur det är bland samtliga elever i kommunen.

Urvalet av orter kan ses som ett tillgänglighetsurval då det omfattar kommuner som valt att vara med i undersökningarna. Spridning av olika typer av kommuner liksom de variationer som finns mellan olika typer av områden inom kommunerna torde dock innebära att vi kan få en relativt representativ bild av hur situationen varierar inom Sverige. En reservation måste dock göras – det går inte att utifrån genomsnittliga värden i undersökningsmaterialet dra slutsatser kring hur det ser ut för genomsnittseleven i Sverige, vilket inte heller varit syftet. I analyserna ges kommunerna lika vikt oberoende på storlek för att få en bild av hur mönster kan variera.

I tabell 1 nedan redovisas undersökningsgruppen efter kön, områdets inkomststruktur och kommun.

Tabell 1. Undersökningsgruppen. Antal ungdomar efter områdets inkomststruktur, kön och kommun

Kommun Undersökningsår	Pojkar Områdets inkomst		Flickor Områdets inkomst	
	Låg	Hög	Låg	Hög
<i>Mellanstadiet</i>	928	1350	843	1306
Helsingborg, 2012	60	143	43	106
Helsingborg, 2015	195	265	163	246
Helsingborg, 2018	160	211	168	234
Helsingborg, 2021	153	74	129	67
Huddinge, 2009	106	186	119	173
Huddinge, 2015	120	113	96	118
Jönköping, 2015	23	158	23	158
Jönköping, 2018	40	92	44	80
Jönköping, 2021	71	108	58	124
<i>Högstadiet</i>	1010	1508	955	1531
Helsingborg, 2012	74	113	85	143
Helsingborg, 2015	71	183	48	168
Helsingborg, 2018	157	239	124	208
Helsingborg, 2021	104	129	90	91
Huddinge, 2009	92	120	89	131
Huddinge, 2015	167	198	185	200
Jönköping, 2012	140	83	124	89
Jönköping, 2015	70	165	69	153
Jönköping, 2018	63	171	68	157
Jönköping, 2021	72	107	73	191
Totalt	1 938	2 858	1 798	2 837

Sammanlagt innefattar materialet 9 431 observationer. Antalet observationer varierar avsevärt mellan kommunerna, dels beroende på antalet observationer i de bakomliggande undersökningarna, dels beroende på hur klart låg- respektive höginkomstområden kan identifieras.

3.4 Sociodemografisk och socioekonomisk bakgrund

Uppgifter om elevernas familjesituation har hämtats från frågan *Vilka vuxna bor du med hemma?*⁸. Relationen till föräldrar studeras genom frågan *Vilka personer har du förtroende för/litar du på?* där *egen förälder/föräldrar* utgör ett av flera alternativ. I senare enkäter har mamma respektive pappa ingått som separata alternativ. I dessa fall har variabeln *förtroende för föräldrar* bildats, vilken anger hur många (från ingen till båda) som barnen/ungdomarna har förtroende för.

Socioekonomisk bakgrund mäts genom boendeform samt tillgång till bil, båt och sommarstuga – ett mått som teoretiskt kan kopplas till Webers definition av klass, vilket i sin tur kopplas till begreppet livschanser⁹. Detta mått har sedan använts i flera andra studier¹⁰. En fördel med att använda detta mått i jämförelse med t.ex. mått som utgår från föräldrars utbildning och sysselsättning är att det interna bortfallet blir mycket begränsat. I de fall då sambanden med de olika måtten jämförts blir resultaten något olika men sambanden går dock oftast i samma riktning. Uppgifter om sociodemografiska faktorer innefattar kön, ålder samt invandrarbakgrund (se nedan).

⁸ Svarsalternativ: mamma och pappa, ibland mamma och ibland pappa, bara mamma, bara pappa, mamma och en vuxen till, pappa och en vuxen till, någon annan vuxen

⁹ Weber, 1983.

¹⁰ Elofsson, 1998; Nilsson, 1998; Larsson, 2008; Blomdahl & Elofsson, 2006.

Som grund för beskrivningen av invandraranknytning används uppgifter om ungdomarna själva och deras föräldrar är födda i Sverige eller ej¹¹. Frågorna har följande formulering:

Är du (din pappa, mamma) född i Sverige? (Nej/Ja)

Med utgångspunkt från svaren på dessa tre frågor grupperas ungdomarna i fyra grupper från ungdomar utan invandraranknytning till ungdomar med stark invandraranknytning på följande sätt: Ungdomar med svenskt ursprung, svag invandraranknytning (t.ex. adoptivbarn eller de som har en förälder född utomlands), andra generationens invandrare (båda föräldrar födda utomlands, själv född i Sverige) samt första generationens invandrare (själv och båda föräldrar födda i Sverige).

3.6 Statistiska metoder

Jämförelserna mellan låg- och höginkomstområdena redovisas som korstabeller med en uppdelning efter kön. Skillnader mellan de båda typerna av områden testas separat för flickor och pojkar med hjälp av χ^2 -test när det handlar om nominal- eller ordinalskala (med Fishers exakta test i de fall då utfallet endast innefattar två möjliga värden) samt med t-test i de fall då utfallet är en kontinuerlig variabel eller approximativt kan behandlas som en sådan. Signifikanta skillnader markeras på fyra nivåer: + $p < 0,10$; * $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$ ¹².

För att få en klarare bild av eventuella förändringar inriktas analyserna mot skillnaderna mellan de som bor i hög- respektive låginkomstområden. En fördel med detta innebär att tillfälliga variationer i genomsnittsvärden mellan olika undersökningsår får mindre inverkan. Resultaten med redovisning av förekomst av signifikanta samband – som påverkas av storleken i de olika undersökningsgrupperna - redovisas i bilaga.

¹¹ En utförligare beskrivning finns i Blomdahl, 2007, s 33-34.

¹² Alternativet $p < 0,10$ har även tagits med för att markera tendenser till skillnader, något som kan vara av betydelse för att se mer övergripande mönster (speciellt i de fall då jämförelsegrupperna innefattar relativt få observationer).

4. Familjesituationen

4.1 Inledning

I enkäterna har barnen och ungdomarna fått besvara två frågor som gäller deras familjesituation, Den första tar upp vilka man bor med svarsalternativen båda föräldrar, ibland den ena föräldern, ibland den andra (växelsvis boende), en ensam mamma, en ensam pappa, mamma med annan vuxen, pappa med annan vuxen, annan/andra vuxna. Den andra frågan handlar om vilka man har förtroende för, där mamma och pappa (ibland endast alternativet minst en av föräldrar) ingår. I detta fall har svaren sammanfattats i hur många av föräldrarna man har förtroende för.

4.2 Familjeform

Om vi ser till i vilken typ av familj barnen och ungdomarna bor i studeras andel som bor med båda föräldrar, har växelsvis boende, bor med en ensamstående mamma uppdelat efter kön, stadium och undersökningsår. Andelen som bor med en ensamstående pappa, med mamma och annan vuxen eller med andra vuxna är genomgående mycket låg och tas inte upp i tabellerna, Detaljerade uppgifter med uppgifter om förekomst av signifikanta samband presenteras i bilagan. I tabellerna redovisas skillnader (i procentenheter) mellan hög- och låginkomstorädena.

4.2.1 Bor med bägge föräldrar

Låt oss börja med att undersöka hur många som bor med båda föräldrar.

Tabell 2. Bor med bägge föräldrar. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Värde	Killar			Tjejer		
	Låg inkomst	Hög inkomst	Hög - Låg	Låg inkomst	Hög inkomst	Hög - Låg
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	75	79	4	71	76	5
Huddinge, 2015	79	84	5	70	82	12
Helsingborg; 2012	62	73	11	64	77	13
Helsingborg; 2015	75	77	2	81	75	-6
Helsingborg; 2018	76	74	-2	79	80	1
Helsingborg, 2021	80	78	-2	75	88	13
Jönköping, 2015	57	85	28	65	86	21
Jönköping, 2018	73	85	12	82	88	6
Jönköping, 2021	77	83	6	74	79	5
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	70	72	2	65	66	1
Huddinge, 2015	66	76	10	65	83	18
Helsingborg; 2012	68	76	8	55	76	21
Helsingborg; 2015	59	72	13	52	73	21
Helsingborg, 2018	71	70	-1	69	61	-8
Helsingborg, 2021	74	81	7	64	85	21
Jönköping, 2012	75	81	6	81	76	-5
Jönköping, 2015	49	81	32	46	82	36
Jönköping, 2018	67	84	17	68	85	17
Jönköping, 2021	76	82	6	68	84	16

Allmänt gäller att en majoritet av barnen och ungdomarna bor med bägge föräldrar, men det finns oftast en klar skillnad mellan de båda typerna av områden. Barn och ungdomar i låginkomstområden bor i lägre utsträckning med båda föräldrarna.

Ser vi till förändringar i skillnaden mellan låg- och höginkomstområden finns det bland killar tendens till att denna skulle ha minskat över tid. Bland tjejer är bilden mer balanserad – här är det ungefär lika vanligt att den minskat som att den ökat.

4.2.2 Växelvis boende – ibland med mamma, ibland med pappa

Hur ser det då ut när det gäller växelvis boende?

Tabell 3. Växelvis boende – ibland med mamma, ibland med pappa. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Värde	Killar			Tjejer		
	Låg inkomst	Hög inkomst	Hög - Låg	Låg inkomst	Hög inkomst	Hög - Låg
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	14	17	3	14	18	4
Huddinge, 2015	9	15	6	12	15	3
Helsingborg; 2012	8	4	-4	16	7	-9
Helsingborg; 2015	17	17	0	14	17	3
Helsingborg; 2018	13	16	3	11	15	4
Helsingborg, 2021	6	12	6	9	6	-3
Jönköping, 2015	44	13	-31	17	10	-7
Jönköping, 2018	23	10	-13	5	11	6
Jönköping, 2021	16	15	-1	16	11	-5
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	12	18	6	6	24	-18
Huddinge, 2015	15	17	2	12	10	-2
Helsingborg; 2012	16	15	-1	15	16	1
Helsingborg; 2015	18	15	-3	25	13	-12
Helsingborg, 2018	13	21	8	15	16	1
Helsingborg, 2021	8	14	6	10	8	-2
Jönköping, 2012	8	12	4	7	11	4
Jönköping, 2015	31	15	-16	23	9	-14
Jönköping, 2018	10	9	-1	9	6	-3
Jönköping, 2021	11	14	3	7	12	5

Ser vi allmänt till skillnaderna mellan de som kommer från låg- och höginkomstområden är bilden blandad. Ibland är det fler i låginkomstområden, ibland färre som har växelvis boende. I stor utsträckning väger sådana fall upp varandra, men samtidigt skall vi observera att de största skillnaderna handlar om att det är färre bland de som bor i låginkomstområdena vars familjesituation är sådan.

Ser vi till förändringar över tid finns en skillnad mellan könen. Bland tjejer dominerar fallen där denna skillnad har minskat medan förändringen bland killar är mer balanserad, möjligen med en svag tendens till att skillnaderna kan ha ökat.

4.2.3 Bor med ensamstående mamma

Hur ser då bilden ut om vi ser till hur många som bor med en ensamstående mamma?

Tabell 4. Bor med ensamstående mamma. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Värde	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Hög - Låg	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Hög - Låg
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	5	2	-3	11	4	-7
Huddinge, 2015	8	0	-8	15	0	-10
Helsingborg, 2012	2	1	-1	5	0	-5
Helsingborg, 2015	2	2	0	2	5	3
Helsingborg, 2018	6	6	0	7	3	-4
Helsingborg, 2021	12	5	-7	12	3	-9
Jönköping, 2015	0	1	1	4	1	-3
Jönköping, 2018	3	1	-2	9	1	-8
Jönköping, 2021	7	0	-7	9	2	-7
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	13	3	-10	21	5	-16
Huddinge, 2015	13	2	-11	13	3	-10
Helsingborg, 2012	10	4	-6	15	5	-10
Helsingborg, 2015	12	7	-5	8	8	0
Helsingborg, 2018	10	5	-5	7	9	2
Helsingborg, 2021	11	4	-7	18	3	-15
Jönköping, 2012	8	5	-3	7	6	-1
Jönköping, 2015	13	1	-12	19	3	-16
Jönköping, 2018	16	1	-15	19	5	-14
Jönköping, 2021	6	1	-5	18	2	-16

Ser vi allmänt till skillnaderna mellan de som kommer från låg- respektive höginkomstområdena gäller allmänt att det är fler eller i varje fall minst lika många som bor med en ensamstående mamma i låginkomstområdena.

Både bland killar och tjejer tycks skillnaderna främst ha ökat och vi finner inga tecken på att denna skulle ha minskat. Andelen som bor med en ensamstående mamma har alltså i många fall ökat i låginkomstområdena.

4.3 Förtroende för föräldrar

En majoritet av barnen och ungdomarna har markerat att de har förtroende för både mamma och pappa, en mindre andel att de inte har förtroende för någon av föräldrarna. Detta senare tolkas som att relationen till föräldrarna är mer problematisk.

Tabell 5. Har ej förtroende för någon förälder. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Värde	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Hög – Låg	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Hög – Låg
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	9	6	-3	11	10	-1
Huddinge, 2015	24	8	-16	15	9	-6
Helsingborg, 2012	22	11	-11	23	7	-16
Helsingborg, 2015	2	3	1	12	6	-6
Helsingborg, 2018	10	5	-5	14	9	-5
Helsingborg, 2021						
Jönköping, 2015	13	15	2	9	20	11
Jönköping, 2018	1	3	2	4	9	5
Jönköping, 2021	16	11	-5	7	11	4
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	30	23	-7	29	15	-14
Huddinge, 2015	32	20	-12	30	17	-13
Helsingborg, 2012	7	8	1	14	6	-8
Helsingborg, 2015	14	9	-5	23	8	-15
Helsingborg, 2018	10	5	-5	18	11	-7
Helsingborg, 2021						
Jönköping, 2012	25	15	-10	18	11	-7
Jönköping, 2015	39	23	-16	30	22	-8
Jönköping, 2018	14	16	2	13	5	-8
Jönköping, 2021	24	15	-9	37	23	-14

De övergripande resultaten visar i de flesta fall att det är fler i låginkomstområdena som inte har förtroende för någon förälder. I några få fall gäller dock motsatsen bland tjejerna.

Ser vi till förändringarna över tid är det skillnad mellan killar och tjejer. Bland killar är det vanligast att skillnaderna har ökat medan utvecklingen tycks vara mer balanserad bland tjejerna.

4.4 En sammanfattande bild

Resultaten visar att barn och ungdomar som bor i låginkomstområdena oftare lever i mer ”komplicerade” familjeförhållanden. I de flesta fall är det färre som bor med bägge föräldrar, vilket skulle kunna kopplas samman med högre boendekostnader i höginkomstområdena. Ser vi till växelvis boende är bilden splittrad. Ibland är denna familjeform vanligare i låginkomstområdena, ibland vanligare i höginkomstområdena. Andelen som bor med en ensamstående mamma är oftast högre i låginkomstområdena. Till detta kan läggas att det många gånger är fler av de som bor i låginkomstområdena som inte har förtroende för någon förälder.

Ser vi till vilka vuxna barn/ungdomarna bor med pekar resultaten mot att skillnaderna mellan hög- och låginkomstområden har ökat i många fall när de gäller hur många som bor med en ensamstående mamma, det är allt fler i låginkomstområdena som bor med en ensamstående mamma. Bland killar kan detta kopplas samman ned att det blivit färre som bor med bägge föräldrar, bland tjejer mer med en minskning av andelen som har växelvis boende, Bland killar finns också indikationer på att det blivit fler i låginkomstområdena som inte har förtroende för någon förälder medan förändringarna bland tjejer är mer balanserade.

Sammantaget finns det alltså flera tecken på att barn och ungdomar från låginkomst-områden relativt sett i vissa avseenden – speciellt bland killar – har fått en något mer ”utsatt” familjesituation.

5. Socioekonomisk bakgrund

5.1 Inledning

Att det framträder stora skillnader mellan de båda typerna av områden när det gäller barnens och ungdomarnas socioekonomiska bakgrund är självklart eftersom just denna – i kombination med medelinkomst – är själva grunder för uppdelningen. Den intressanta frågan är hur stora skillnaderna är. Uppdelning utifrån socioekonomisk bakgrund utgår från uppgifter om boende samt familjens tillgång till bil, båt (man kan sova över i) och sommarstuga och innefattar följande fem grupper.

Grupp 1: Bor i villa/radhus och har tillgång till bil+ båt+ sommarstuga/fritidshus/hus utomlands

Grupp 2: Bor i villa/radhus/insatslägenhet/bostadsrättslägenhet och har tillgång till två av: bil, båt, sommarstuga/fritidshus/hus utomlands

Grupp 3: Övriga t ex bor i hyreslägenhet och har tillgång till två av: bil, båt, sommarstuga/fritidshus/hus utomlands

Grupp 4: Bor i hyreslägenhet och har tillgång till antingen bil, båt eller sommarstuga/fritidshus/hus utomlands

Grupp 5: Bor i hyreslägenhet. Har **inte** tillgång till sommarstuga/fritidshus/hus utomlands, bil eller båt

De fem grupperna benämns i rapporten **socioekonomiska grupper**. Vi väljer också av läsbarhetsskäl att i fallande ordning kalla de fem grupperna: **stora resurser** (socioekonomisk grupp 1), **ganska stora resurser** (socioekonomisk grupp 2), **medelstora resurser** (socioekonomisk grupp 3), **ganska små resurser** (socioekonomisk grupp 4) och **små resurser** (socioekonomisk grupp 5).

Detta mått har använts i flera andra svenska studier¹³. Även i internationella studier används likartade indikatorer på socioekonomisk bakgrund. I WHO:s hälsoenkät definieras de ungas socioekonomiska inkomst utifrån svar på frågor om familjens ekonomi, bilinnehav, semestervanor, datoräggande och om de unga har eget rum. Under senare år har det utvecklats en skala FAS (Family Affluence Scale) som använts i en rad internationella studier och speciellt inom Health Behavior in School-Aged Children (HBSC)¹⁴. Denna skala har många likheter med det mått på socioekonomisk bakgrund som använts i studierna inom Ung livsstil.

Alla dessa mått kan kopplas till Webers definition av social klass, vilket i sin tur kopplas till begreppet livschanser¹⁵. Med ett likartat mått finner sociologen Mikael Tåhlin en tydlig koppling mellan ekonomiska resurser och nyttjandet av flertalet fritids- och kulturaktiviteter även efter kontroll för ålder och socialgrupp¹⁶. Tåhlin har också i senare rapporter visat att individens ekonomiska resurser har en direkt inverkan på individens fritids- och hälsosituation¹⁷. Antagandet är i enlighet med Tåhlin's hypotes att familjernas kontrollvidd - mängden av möjliga handlingar - ökar kontinuerligt från ekonomisk grupp 5 till ekonomisk grupp 1¹⁸.

¹³ Nilsson, 1998, Blomdahl/Elofsson, 2007, Larsson, 2008

¹⁴ Currie C, Molcho M, Boyee W, Holstein B, Torsheim T, Richter M. **Researching health inequalities in adolescents: The development of the Health Behavior in School-Aged Children (HBSC) Family Affluence Scale**, 2008, Social Science & Medicine 66 (2008).

¹⁵ Weber, M, **Ekonomi och samhälle**.

¹⁶ Tåhlin, M, **Fritiden i välfärden. Svenska folkets fritids- och kulturvanor**.

¹⁷ Tåhlin, M, **Arbetets värde och kostnader**.

¹⁸ Tåhlin, M, **Arbetets värde och kostnader**, sid. 47.

5.2 Låg socioekonomisk bakgrund

Vi koncentrerar analysen till att studera andelen som har ganska låg eller låg socioekonomiska bakgrunden. Liksom i övriga tabeller redovisas också skillnaden mellan hög- och låginkomst-områden i procentenheter.

Tabell 6. Socioekonomisk bakgrund – Ganska låg eller låg. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Killar			Tjejer		
	Låg in- komst	Hög in- komst	Hög – Låg	Låg in- komst	Hög in- komst	Hög – Låg
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	56	1	-55	44	2	-42
Huddinge, 2015	27	3	-24	29	0	-29
Helsingborg; 2012	48	23	-25	47	14	-33
Helsingborg; 2015	22	13	-9	23	16	-7
Helsingborg; 2018	43	19	-24	46	14	-32
Helsingborg; 2021	44	7	-37	35	9	-26
Jönköping, 2015	48	4	-44	44	15	-29
Jönköping, 2018	43	1	-42	57	0	-57
Jönköping, 2021	44	7	-37	35	9	-26
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	51	2	-49	52	1	-51
Huddinge, 2015	28	0	-28	40	2	-38
Helsingborg, 2012	65	18	-47	66	11	-55
Helsingborg, 2015	36	16	-20	60	15	-45
Helsingborg, 2018	40	17	-23	44	17	-27
Helsingborg, 2021	31	4	-27	33	3	-30
Jönköping, 2012	35	11	-24	34	6	-28
Jönköping, 2015	47	3	-44	54	5	-49
Jönköping, 2018	46	0	-46	40	1	-39
Jönköping, 2021	55	4	-51	67	3	-64

Att det är många med ganska låg eller låg socioekonomisk bakgrund bland de som bor i låginkomstområdena är knappast förvånande. Inte heller att det oftast endast är ett fåtal som har sådan bakgrund i höginkomstområdena. Helsingborg skiljer dock ut sig något här i studierna fram till 2018 – här är det även i höginkomstområdena mer än ett fåtal som har sådan bakgrund. I studierna från 2021 har denna andel dock minskat markant.

Förändringarna över tid varierar och bland killar är det ungefär lika vanligt att de har minskat som att de har ökat. Bland tjejer finns däremot tecken på att det skulle vara något vanligare att de skulle ha minskat, vilket skulle kunna tyda på att den socioekonomiska segregationen kan ha minskat något bland dem. Samtidigt är det givetvis viktigt att komma ihåg att det – oberoende av kön – finns en stark socioekonomisk segregation, denna har på intet sätt försvunnit.

6. Svensk/utländsk bakgrund

6.1 Inledning

Att det finns betydande skillnader mellan de båda typerna av områden när det gäller andelen som har svensk respektive utländsk bakgrund är självklar – frågan är mer hur stora dessa skillnader är.

Som grund för beskrivningen av svensk respektive utländsk bakgrund används uppgifter huruvida ungdomarna själva och deras föräldrar är födda i Sverige eller ej¹⁹. Frågorna har följande formulering:

Är du, din pappa, din mamma född i Sverige²⁰? (Nej/Ja)

Utifrån antagandet att graden av utländsk bakgrund har betydelse för deras deltagande i förening och andra organiserade fritidsaktiviteter i Sverige har vi konstruerat följande fyra grupper²¹:

Grupp 1. Denna grupp innefattar barn och ungdomar som själva liksom sina föräldrar är födda i Sverige. Denna grupp benämns i texten som ungdomar med **svensk bakgrund**.

Grupp 2. Denna kategori består av följande tre grupper:

- * Föräldrarna födda i Sverige. Barnet fött utomlands
- * En av föräldrarna född i Sverige. Barnet fött i Sverige
- * En av föräldrarna född i Sverige. Barnet fött utomlands

Denna grupp benämns i texten som ungdomar med **ganska stark svensk bakgrund**.

Grupp 3. Båda föräldrarna är födda utomlands. Barnet är fött i Sverige. Denna grupp benämns **andra generationens invandrare**.

Grupp 4. Båda föräldrarna är födda utomlands. Barnet är fött utomlands. Denna grupp benämns **första generationens invandrare**.

I tabellerna presenteras andelen barn och ungdomar som har svensk bakgrund liksom andelen andra och första generationens invandrare. Uppgifter från den fjärde gruppen – de som har ganska stark svensk bakgrund – kan utläsas i tabellerna i bilagan.

6.2 Svenska bakgrund

Vi börjar med att se hur många av barnen och ungdomarna som har svensk bakgrund i de båda typerna av områden.

¹⁹ En utförligare beskrivning finns i Blomdahl/Elofsson, **Hur många idrottare/motionärer för lite och vilka är dom?** sid. 33-34. I den här skriften används också begreppen första och andra generationens invandrare.

²⁰ Vi frågar var för sig om barnet själv, pappa respektive mamma är född i Sverige eller utomlands.

²¹ För en närmare diskussion om antagandet se Blomdahl/Elofsson, **Hur många motionärer/idrottare för lite och vilka är dom?** sid. 33-34.

Tabell 7. Svensk bakgrund. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Värde	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Hög – Låg	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Hög – Låg
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	21	75	54	14	68	54
Huddinge, 2015	24	74	50	49	78	29
Helsingborg, 2012	43	71	28	40	68	28
Helsingborg, 2015	59	71	12	54	69	15
Helsingborg, 2018	38	63	25	34	68	34
Helsingborg, 2021	7	68	61	15	76	61
Jönköping, 2015	57	85	28	52	79	27
Jönköping, 2018	20	75	55	23	86	63
Jönköping, 2021	27	84	57	14	78	64
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	20	78	58	25	68	43
Huddinge, 2015	20	70	50	19	73	54
Helsingborg, 2012	30	69	39	22	73	51
Helsingborg, 2015	48	67	19	40	67	27
Helsingborg, 2018	36	73	37	42	78	36
Helsingborg, 2021	27	76	49	50	75	25
Jönköping, 2012	57	70	13	55	76	21
Jönköping, 2015	49	82	33	41	79	38
Jönköping, 2018	19	75	56	22	78	56
Jönköping, 2021	14	79	65	15	89	74

Genomgående gäller att det är klart färre i låginkomstområdena som har svensk bakgrund. Den socioekonomiska segregationen är starkt sammankopplad med en ”etnisk” segregation.

Se vi till förändringarna över tid har dessa i några fall minskat men det finns dock en tendens till att det är vanligast att skillnaderna har ökat.

6.3 Andra generationens invandrare

Frågan är hur stora skillnaderna blir när det gäller andelen andra generationens invandrare.

Tabell 8. Andra generationens invandrare. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Hög – Låg	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Hög – Låg
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	42	11	-31	46	10	-36
Huddinge, 2015	34	12	-22	50	9	-41
Helsingborg, 2012	30	11	-19	28	14	-14
Helsingborg, 2015	23	8	-20	24	7	-17
Helsingborg, 2018	30	8	-22	25	7	-18
Helsingborg, 2021	45	10	-35	40	8	-32
Jönköping, 2015	22	1	-21	17	6	-11
Jönköping, 2018	45	7	-38	48	5	-43
Jönköping, 2021	38	6	-32	53	4	-49
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	28	8	-20	30	3	-27
Huddinge, 2015	31	9	-22	40	11	-29
Helsingborg, 2012	38	10	-28	46	5	-31
Helsingborg, 2015	30	10	-20	19	13	-6
Helsingborg, 2018	27	8	-19	22	5	-17
Helsingborg, 2021	28	8	-20	25	17	-8
Jönköping, 2012	19	15	-4	23	7	-16
Jönköping, 2015	20	2	-18	29	3	-26
Jönköping, 2018	43	8	-35	38	9	-29
Jönköping, 2021	50	8	-42	51	4	-47

Genomgående är andra generationens invandrare högre i låg- än i höginkomstområdena, vilket inte är förvånande. I låginkomstområdena utgör denna grupp i många fall en tredjedel eller fler medan de i höginkomstområdena innefattar endast 10 procent eller färre.

Ser vi till förändringar över tid gäller genomgående att dessa har ökat, allt fler av de som bor i låginkomstområdena tillhör andra generationens invandrare.

6.4 Första generationens invandrare

Hur stor är då andelen första generationens invandrare?

Tabell 9. Första generationens invandrare. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Killar			Tjejer		
	Låg in- komst	Hög in- komst	Hög – Låg	Låg in- komst	Hög in- komst	Hög – Låg
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	19	1	-18	21	2	-19
Huddinge, 2015	28	2	-26	20	0	-20
Helsingborg, 2012	8	4	-4	16	4	-12
Helsingborg, 2015	9	4	-5	11	4	-7
Helsingborg, 2018	19	10	-9	21	5	-16
Helsingborg, 2021	39	3	-36	35	5	-30
Jönköping, 2015						
Jönköping, 2018	23	1	-22	21	0	-21
Jönköping, 2021	32	3	-29	29	2	-27
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	32	1	-31	27	4	-23
Huddinge, 2015	26	1	-25	24	2	-22
Helsingborg, 2012	24	4	-20	26	3	-23
Helsingborg, 2015	14	8	-6	19	5	-14
Helsingborg, 2018	25	6	-19	23	5	-18
Helsingborg, 2021	41	2	-39	17	0	-17
Jönköping, 2012	16	2	-14	15	5	-10
Jönköping, 2015	17	2	-15	17	5	-12
Jönköping, 2018	25	6	-19	32	1	-31
Jönköping, 2021	19	2	-17	21	2	-19

Ja, även här finns genomgående skillnader – få i höginkomstområdena, många fler i låginkomstområdena – är första generationens invandrare.

Ser vi till förändringar över tid varierar dessa men det är trots allt vanligast att skillnaderna mellan låg- och inkomstområden har ökat.

Sammanfattar vi situationen framträder tydligt att den ”etniska” segregationen – utifrån uppdelningen mellan svensk och utländsk bakgrund – har ökat över tid.

7. Skolsituation

I detta avsnitt skall vi närmare studera skillnaderna mellan låg- och höginkomst områdena när det gäller skolsituationen. Detta innefattar elevernas åsikter kring hur viktigt det är att vara bra i skolan, i vilken utsträckning de har förtroende för lärare och skolsköterska. Vid sidan av detta behandlas även två frågor kring hur eleverna upplever klassrumsklimaten, nämligen i vilken utsträckning de upplever att det förekommer mobbing och i vilken utsträckning de upplever att de får det stöd de behöver.

7.1 Skolan ger främst livet mening

I enkäterna har barnen och ungdomarna fått ta ställning till frågan *Vad ger livet mest mening?* Svartalternativen är följande: Det är främst skolan som ger mening åt livet, Både skola och fritid ger mening åt livet, men skolan betyder mest, Skolan och fritiden betyder lika mycket för att ge mening åt livet, Både skola och fritid ger mening åt livet, men fritiden betyder mest, Det är främst fritiden som ger mening åt livet. Nedan studerar vi hur många det är som sätter skolan främst, d v s svarat att det främst är skolan som ger livet mening eller att både skola och fritid ger livet mening, men skolan betyder mest. En tidigare rapport har visat att svensk/utländsk bakgrund har en stark inverkan på ställningstagandet – ungdomar med utländsk bakgrund uppger i högre utsträckning att det i första hand är skolan som ger livet mening. Frågan är hur stora skillnaderna är mellan boende i hög- och låginkomstområdena. Denna fråga har dock tyvärr inte funnits med i undersökningarna i mellanstadiet från Huddinge samt i Jönköping från 2012. Frågan saknas också i undersökningen från Helsingborg år 2012.

Tabell 10. Skolan ger främst livet mening. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Hög – Låg	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Hög – Låg
<i>Mellanstadiet (#)</i>						
Helsingborg, 2015	43	29	-14	47	27	-20
Helsingborg, 2018	28	19	-9	31	18	-13
Helsingborg, 2021	35	11	-24	38	8	-30
Jönköping, 2015	30	16	-14	43	10	-33
Jönköping, 2018						
Jönköping, 2021	34	13	-21	44	10	-34
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	23	13	-10	29	15	-14
Huddinge, 2015	28	19	-9	34	15	-20
Helsingborg, 2012						
Helsingborg, 2015	34	29	-5	51	25	-26
Helsingborg, 2018	21	19	-2	20	15	-5
Helsingborg, 2021	35	10	-25	33	14	-19
Jönköping, 2012	25	15	-10	18	11	-7
Jönköping, 2015	28	8	-20	21	10	-11
Jönköping, 2018	25	15	-10	34	10	-24
Jönköping, 2021	17	6	-11	37	7	-30

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001. # Frågan ingår ej i Huddinge, Jönköping.

Generellt gäller att det är fler i låginkomstområdena som uppger att det i första hand är skolan som ger livet mening. Ofta är skillnaderna större bland tjejer än bland killar. Till stor del torde dessa skillnader kunna återföras till den ”etniska” segregationen.

Ser vi till förändringar över tid tyder resultaten – även om de skiljer sig åt – mot att skillnaderna mellan de båda typerna av oråden har ökat. Detta torde kunna bero på den ökade ”etniska” segregationen.

7.2 Förtroende för skolpersonal

I frågan *Vilka har du förtroende för?* har barnen och ungdomarna fått markera om de har förtroende för en eller flera lärare respektive skolsköterska.

7.2.1 Förtroende för lärare

I tabell 11 redovisar hur många som markerat att de har förtroende för lärare. Totalt är det något fler av mellanstadieeleverna – cirka 60 % - som har förtroende för lärare än vad det är i högstadiet – något över 40 %. Könsskillnaderna varierar, ofta är de ganska små, men i flera fall gäller att det är fler bland killarna som har förtroende för lärare.

Tabell 11. Förtroende för lärare. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Hög – Låg	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Hög – Låg
<i>Mellanstadiet (#)</i>						
Huddinge, 2009	76	75	-1	67	69	2
Huddinge, 2015	66	74	8	73	69	-4
Helsingborg, 2012	35	32	-3	37	34	-3
Helsingborg, 2015	45	48	3	41	41	0
Helsingborg, 2018	40	49	9	32	33	1
Helsingborg, 2021						
Jönköping, 2015	61	68	7	78	56	-22
Jönköping, 2018	60	70	10	68	78	10
Jönköping, 2021	62	64	2	71	59	-12
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	49	48	-1	38	33	-5
Huddinge, 2015	55	55	0	44	44	0
Helsingborg, 2012	34	43	8	31	45	14
Helsingborg, 2015	34	41	7	21	45	24
Helsingborg, 2018	21	44	23	25	32	
Helsingborg, 2021						
Jönköping, 2012	42	47	5	36	38	2
Jönköping, 2015	46	50	4	40	38	-2
Jönköping, 2018	41	65	24	32	59	27
Jönköping, 2021	36	55	19	40	48	8

Ser vi allmänt till skillnader mellan områdena varierar skillnaderna, ibland är det vanligare att de som bor i låginkomstområdena har förtroende för lärare, ibland gäller motsatsen eller också är skillnaderna små. Allmänt sett tycks det dock bland killarna vara vanligast att det är färre i låginkomstområdena som har förtroende för lärare. Bland tjejerna är bilden mer balanserad, men även här finns tecken mot att tjejer från låginkomstområden i flera fall har lägre förtroende för lärare.

Ser vi till förändringarna över tid tycks det vanligaste – även om det inte alltid gäller – vara att skillnaderna har ökat. Bland killar finns alltså klara tecken mot att allt färre bland de som kommer från låginkomstområdena har förtroende för lärare, i varje fall relativt sett. Bland tjejer finns en viss tendens till att skillnaderna mellan de båda områdestyperna något oftare skulle

minskat än att de skulle ha ökat. Detta skulle alltså peka mot att situationen – i varje fall i viss utsträckning – skulle ha förbättrats för tjejer som kommer från låginkomstområdena.

7.2.2 Förtroende för skolsköterska

Frågan är hur det ser ut när det gäller förtroende för skolsköterska. Här måste vi komma ihåg att kontakten med en sådan kan skilja sig mellan olika skolor. I vissa denna kanske inte i skolan. Skolsköterskorna kan också arbeta olika mycket med allmän information till eleverna. Detta innebär självklart att bilden kan variera avsevärt. Uppgifter kring förtroende för skolsköterska finns inte med i undersökningarna från Helsingborg åren 2018 och 2021 och i undersökningen på högstadiet år 2021 i Jönköping.

Tabell 12. Förtroende för skolsköterska. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Hög – Låg	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Hög – Låg
<i>Mellanstadiet (#)</i>						
Huddinge, 2009	50	55	5	46	50	4
Huddinge, 2015	43	44	1	46	38	-8
Helsingborg, 2012	15	8	-7	19	11	-8
Helsingborg, 2015	23	18	-5	23	20	-3
Jönköping, 2015	30	50	20	44	38	-6
Jönköping, 2018	50	39	-11	34	38	4
Jönköping, 2021	35	33	-2	55	31	-24
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	16	27	11	10	19	9
Huddinge, 2015	17	29	12	12	28	16
Helsingborg, 2012	14	20	6	20	22	2
Helsingborg, 2015	14	20	6	8	18	10
Jönköping, 2012	17	24	7	13	27	14
Jönköping, 2015	23	31	8	36	27	-9
Jönköping, 2018	21	35	14	15	28	13

Allmänt sett är det i det oftare vanligare att det är färre i låginkomstområdena som har förtroende för skolsköterska även om motsatsen gäller i vissa fall.

Ser vi till förändringar över tid framträder inte något enhetligt mönster, ibland har skillnaden minskat, ibland har det skett små förändringar och ibland har de ökat.

7.2.3 Förekomst av mobbing

I enkäterna har eleverna under frågan *Hur tycker du det är i din klass?* fått ta ställning till påståendet *Det förekommer mobbing* med svarsalternativen Stämmer precis, Stämmer ganska bra, Stämmer inte särskilt bra respektive Stämmer inte alls. I tabell 13 nedan studeras andelen som svarat stämmer precis eller ganska bra.

Tabell 13. Förekomst av mobbing i klassen. Andel som uppger att det förekommer mobbing i klassen (påståendet stämmer precis eller ganska bra). Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Killar			Tjejer		
	Låg in- komst	Hög in- komst	Hög – Låg	Låg in- komst	Hög in- komst	Hög – Låg
<i>Mellanstadiet (#)</i>						
Huddinge, 2009	24	11	-13	31	12	-19
Huddinge, 2015	25	10	-15	21	9	-12
Helsingborg, 2012	18	17	-1	7	4	-3
Helsingborg, 2015	19	6	-13	9	6	-3
Helsingborg, 2018	4	6	2	4	8	+4
Helsingborg, 2021 #						
Jönköping, 2015	9	14	5	17	12	-5
Jönköping, 2018	16	6	-10	26	12	-14
Jönköping, 2021	15	10	-5	27	8	-19
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	20	20	0	13	22	9
Huddinge, 2015	16	16	0	19	13	-6
Helsingborg, 2012	17	18	1	32	18	-14
Helsingborg, 2015	13	18	5	4	4	0
Helsingborg, 2018	22	17	-5	24	12	-9
Helsingborg, 2021	21	17	-4	20	21	1
Jönköping, 2012	36	21	-15	27	17	-10
Jönköping, 2015	27	17	-10	22	16	-6
Jönköping, 2018	30	28	-2	24	22	-2
Jönköping, 2021	19	19	0	15	11	-4

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001. # Frågan ingår ej.

Rent allmänt är det oftast vanligare att de som bor i låginkomstområden uppger att de känner sig mobbande i klassen även om skillnaderna i flera fall är ganska små.

Förändringarna över tid varierar men det tyck finnas en viss tendens till att de oftast minskat eller förändrats obetydligt.

7.2.4 Får det stöd som man behöver

I frågan kring hur man tycker det är i klassrummet finns också påståendet *Jag får det stöd jag behöver också* med svarsalternativen Stämmer precis, Stämmer ganska bra, Stämmer inte särskilt bra respektive Stämmer inte alls. I tabell 14 nedan studeras andelen som svarat stämmer precis eller ganska bra.

Tabell 14. Andel som upplever att de får det stöd de behöver (stämmer ganska bra eller stämmer helt). Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Hög – Låg	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Hög – Låg
<i>Mellanstadiet (#)</i>						
Huddinge, 2009	89	90	1	91	92	1
Huddinge, 2015	85	91	6	90	88	-2
Helsingborg, 2012	88	91	3	93	96	3
Helsingborg, 2015	87	89	1	88	91	3
Helsingborg, 2018	84	90	6	84	79	-5
Helsingborg, 2021	92	91	-1	98	92	-6
Jönköping, 2015	100	91	-9	78	91	13
Jönköping, 2018	89	92	3	95	92	-3
Jönköping, 2021	88	85	-6	83	87	4
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	81	81	0	87	78	-9
Huddinge, 2015	83	86	3	71	82	11
Helsingborg, 2012	72	79	7	78	81	3
Helsingborg, 2015	79	73	-6	66	77	11
Helsingborg, 2018	71	72	1	66	70	4
Helsingborg, 2021	83	76	-7	79	86	7
Jönköping, 2012	80	81	1	82	84	2
Jönköping, 2015	82	82	0	74	79	5
Jönköping, 2018	67	87	20	75	81	6
Jönköping, 2021	76	81	5	68	80	12

Allmänt tycks skillnaderna mellan de som bor i låg- och de som bor i höginkomstområdena i de flesta fall vara ganska begränsade, men bland tjejerna finns en viss tendens till att det är något vanligare att de som bor i låginkomstområden är mindre nöjda än att de är mer nöjda.

Ser vi till förändringar i skillnaderna mellan låg- och höginkomstområden varierar dessa men det finns en tendens till att de skulle ha ökat något. I dessa fall handlar det – utom bland tjejer i Helsingborgs mellanstadium – om att det har blivit färre bland de som kommer från låginkomstområdena som tycker att de får stöd. I Helsingborgs högstadium gäller däremot det motsatta, allt fler bland tjejerna som kommer från låginkomstområden tycker de får det stöd de behöver.

7.3 En sammanfattande bild

Det finns flera skillnader mellan de som bor i låg- och de som bor i höginkomstområdena. Barn och ungdomar från låginkomstområdena uppger i högre utsträckning att det i första hand är skolan som ger livet mening. Mot detta kan ställas att i många fall är det fler dem som inte trivs bra i skolan. Färre, speciellt bland killarna, har förtroende för lärare och färre har förtroende för skolsköterska. Det är också ofta vanligare att man upplever att det förekommer mobbing i klassen. Däremot är det ungefär lika många som tycker att de får det stöd man behöver, dock med en tendens till att tjejer i låginkomstområden är något mindre nöjda än tjejer från höginkomstområde.

Ser vi till förändringar över tid har skillnaderna mellan de båda typerna av boendeområden ökat när det gäller vilken betydelse skolan har för att ge livet mening samt när det gäller andelen som tycker sig få det stöd de behöver. Bland killar har skillnaderna också ökat när det gäller hur många som har förtroende för lärare medan det finns en viss tendens till att skillnaderna när det gäller låg trivsel i skolan skulle ha minskat något över tid. I övrigt varierar resultaten och pekar knappast mot att det skulle ha skett en mer systematisk förändring.

Skall vi sammanfatta resultaten tyder dessa på att skolsituation bland de som kommer från låginkomstområden inte förbättrats kanske snarare försämrats något.

8. Läst böcker

8.1 Inledning

Vikten av att läsa böcker är något som ganska ofta tas upp och diskuteras i media. Inte minst uttrycks bekymmer över att läsandet har minskat bland barn och ungdomar. Många menar också att detta är bekymmersamt eftersom det kan leda till sämre prestationer i skolan²². Med utgångspunkt från detta har kapitlet också placerats nära beskrivningen av skolsituationen. I det här kapitlet skall vi närmare studera hur många av barnen och ungdomarna som uppger att de ägnar sig åt att läsa böcker på sin fritid.

8.2 Läst böcker på fritiden

Frågan *Hur många gånger har du läst en bok under förra veckan? (räkna med e-böcker och ljudböcker: men inte de gånger du läst skolböcker eller läxor)* ger en bild av hur vanligt det är att barnen/ungdomarna läser böcker på fritiden. I tabell 15 studeras hur många som läst böcker minst en gång per vecka. Uppgifter kring bokläsning togs inte upp i den tidigare rapporten, varför uppgifter om detta saknas för högstadiet före 2015.

Tabell 15. Läst böcker på fritiden. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Hög – Låg	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Hög – Låg
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	87	78	-9	89	91	2
Huddinge, 2015	67	69	2	71	71	0
Helsingborg, 2012	90	89	-1	88	88	0
Helsingborg, 2015	82	89	7	91	94	3
Helsingborg, 2018	64	65	1	71	69	-2
Helsingborg, 2021	80	86	6	89	87	-2
Jönköping, 2015	65	71	6	68	88	20
Jönköping, 2018	48	61	13	51	68	17
Jönköping, 2021	73	73	0	70	90	20
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2015	66	71	5	74	73	-1
Helsingborg, 2015	55	57	2	65	68	3
Helsingborg, 2018	31	45	14	40	47	7
Helsingborg, 2021	57	63	6	64	68	4
Jönköping, 2015	46	49	3	61	63	2
Jönköping, 2018	30	25	-5	40	39	-1
Jönköping, 2021	34	40	6	63	56	-7

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Skillnaderna mellan låg- och höginkomstområdena varierar, men rent allmänt är det oftare vanligare att de som bor i låginkomstområden har läst böcker.

Ser vi till förändringar över tid, tycks dessa vara relativt begränsade men med en svag tendens till att de skulle ha minskat något.

²² En analys av undersökningarna i Eskilstuna och Malmö högstudier visar också att bokläsning har en direkt inverkan på skolbetyg när hänsyn tagits till inverkan av social bakgrund i övrigt, d v s kön, årskurs, familjesammansättning, relation till föräldrar, socioekonomisk respektive svenska/utländsk bakgrund.

9. Preferenser på fritidsområdet

9.1 Inledning

I detta kapitel skall vi närmare undersöka vilken betydelse fritiden har för barn och ungdomar, hur nöjda de är med sin fritidssituation, vad de vill att kommunen skall satsa på samt vad som är deras viktigaste fritidsintresse. Kapitlet inleds med att undersöka hur många det är som i första hand tycker det är fritiden som ger livet mening, vilket ger en bild av hur central denna är i deras liv. Efter detta studeras hur nöjda de är med sin fritidssituation samt hur de prioriterar kommunens satsningar på fritidsområdet koncentrerat till vilken vikt barnen/ungdomarna lägger vid satsningar på idrott/motion respektive kultur.

9.2 Fritiden ger främst livet mening

I enkäterna har barnen och ungdomarna fått ta ställning till frågan *Vad ger livet mest mening?* Svartalternativen är följande: Det är främst skolan som ger mening åt livet, Både skola och fritid ger mening åt livet, men skolan betyder mest, Skolan och fritiden betyder lika mycket för att ge mening åt livet, Både skola och fritid ger mening åt livet, men fritiden betyder mest, Det är främst fritiden som ger mening åt livet. Nedan studerar vi hur många det är som sätter fritiden främst, d v s svarat att det främst är fritiden som ger livet mening eller att både skola och fritid ger livet mening, men fritiden betyder mest.

Materialet blir mer begränsat eftersom frågan inte funnit med i undersökningarna från mellanstadiet i Huddinge, i Helsingborg år 2012 och i Jönköping år 2018. Den saknas också i studierna från högstadiet Huddinge år 2009 samt Helsingborg och Jönköping år 2012.

Tabell 16. Fritiden ger i första hand livet mening. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Killar			Tjejer		
	Låg in- komst	Hög in- komst	Hög – Låg	Låg in- komst	Hög in- komst	Hög – Låg
<i>Mellanstadiet (#)</i>						
Helsingborg, 2015	31	33	2	23	26	3
Helsingborg, 2018	44	58	14	36	42	6
Helsingborg, 2021	29	58	29	32	33	1
Jönköping, 2015	39	58	19	10	41	31
Jönköping, 2021	34	55	21	26	51	25
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2015	47	58	11	31	55	24
Helsingborg, 2015	37	40	3	26	37	11
Helsingborg, 2018	57	58	1	52	58	6
Helsingborg, 2021	43	73	30	41	62	21
Jönköping, 2015	49	61	12	41	67	26
Jönköping, 2018	60	67	7	41	63	22
Jönköping, 2021	52	83	31	40	75	35

Ser vi till det övergripande mönstret gäller nästan genomgående att det är färre bland de som kommer från låginkomstområden som tycker att det är fritiden som i första hand ger livet mening. Som redan konstaterats har skolan större betydelse bland dessa, men fortfarande gäller i de flesta fall att det är en majoritet även i låginkomstområdena som sätter fritiden först. I flera fall är skillnaderna mellan de båda typerna av områden större bland tjejer än bland killar, men detta gäller inte alltid.

Ser vi till förändringar över tid varierar dessa, men speciellt bland killar finns en tendens till att de oftare har ökat. Bakom sådana förändringar döljer sig främst att barn/och ungdomar från höginkomstområdena i högre utsträckning uppger att det i första hand är fritiden som ger livet mening.

9.3 Hur nöjd med fritidssituationen

En annan mer övergripande fråga är hur nöjda barn och ungdomar är med sin fritidssituation. I enkäterna har eleverna fått ta ställning till detta genom frågan *Hur trivs du på fritiden?* Svartalternativen är Bra, Ganska bra, Varken bra eller dåligt, Ganska dåligt, Dåligt. En mycket stor andel har valt svartalternativen bra eller ganska bra. Nedan ser vi närmare på andelen som inte tycker det är bra, d v s valt något av de tre sista svartalternativen.

Tabell 17. Trivs ej bra med fritiden. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Hög – Låg	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Hög – Låg
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	8	2	-6	3	2	-1
Huddinge, 2015	2	4	2	9	3	-6
Helsingborg, 2012	9	2	-7	5	5	0
Helsingborg, 2015	5	4	-1	3	3	0
Helsingborg, 2018	5	6	1	4	6	2
Helsingborg, 2021	10	4	-6	13	2	-11
Jönköping, 2015	9	1	-8	4	0	-4
Jönköping, 2018	3	1	-2	9	6	-3
Jönköping, 2021	0	1	1	7	3	-4
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	8	3	-5	12	4	-8
Huddinge, 2015	3	4	1	12	9	-3
Helsingborg, 2012	6	2	-4	7	6	-1
Helsingborg, 2015	12	3	-9	17	7	-10
Helsingborg, 2018	9	5	-4	10	8	-2
Helsingborg, 2021	8	5	-3	12	7	-5
Jönköping, 2012	7	5	-2	7	6	-1
Jönköping, 2015	4	4	0	10	4	-6
Jönköping, 2018	3	4	1	9	6	-3
Jönköping, 2021	8	3	-5	16	11	-5

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Allmänt gäller att det är fler eller minst lika många bland de som kommer från låginkomstområdena som inte är nöjda med sin fritidssituation.

Ser vi till förändringarna över tid – som skiljer sig – finns tecken mot att skillnaderna mellan de båda typerna av boendeområden allmänt skulle ha minskat något bland killar medan de har ökat något bland tjejer. Samtidigt är det viktigt att observera att förändringarna är små i många fall och att vi också har fall där skillnaderna har ökat.

9.4 Vad vill barnen/ungdomarna att kommunen främst skall satsa på?

Barnen och ungdomarna har i frågan *Vad tycker du att xxx kommun i första hand skall satsa på inom kultur och fritid?* fått rangordna från 1-5 – där 1 står för det viktigaste – satsningar på kultur (t ex bibliotek, dans, kulturskola, musik, teater och utställningar), idrott (t ex idrottsanläggningar och idrottsföreningar), natur (t ex skötsel och underhåll av stränder, naturområden

och parkområden), fritidsgårdar/Allaktivitetshus/likande mötesplatser för unga, föreningsverksamhet (t ex scoutkårer, politiska organisationer, kulturella föreningar och religiösa samfund. Med religiösa samfund menas religiösa föreningar eller verksamheter som t ex kristna, muslimska eller judiska församlingar).

I tabellerna nedan redovisas andelen som har prioriterat satsningar på idrott respektive kultur högst. Då ungdomarna ibland prioriterat satsningar på fler än ett område högst har de ursprungliga siffrorna räknats om så att summan blir lika med 100 procent.

Tyvärr saknas data från undersökningar i Helsingborgs mellanstadium åren 2012-2018 och Helsingborgs högstadium år 2018 eftersom frågan då inte fanns med i enkäterna.

9.4.1 Satsningar på idrott

Vi börjar med att undersöka hur många som sätter satsningar på idrott högst. Ser vi till de samlade resultaten är det vanligare att killar sätter sådan satsningar högst än att tjejer gör det. Allmänt sett skiljer sig resultaten ganska lite mellan de olika stadierna.

Tabell 18. Satsningar på idrott viktigast. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Hög – Låg	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Hög – Låg
<i>Mellanstadiet (#)</i>						
Huddinge, 2009	57	69	12	28	40	12
Huddinge, 2015	62	56	-6	31	50	19
Helsingborg, 2021	19	38	19	10	26	16
Jönköping, 2015	65	67	2	49	61	12
Jönköping, 2018	41	62	21	40	55	15
Jönköping, 2021	45	52	7	28	34	6
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	53	61	8	29	31	2
Huddinge, 2015	57	60	3	23	35	12
Helsingborg, 2012	39	56	17	17	32	15
Helsingborg, 2015	43	44	1	26	39	13
Helsingborg, 2021	20	41	21	16	39	23
Jönköping, 2012	48	49	1	27	30	3
Jönköping, 2015	43	61	18	23	44	21
Jönköping, 2018	40	53	13	40	47	7
Jönköping, 2021	32	45	13	21	42	21

Allmänt är det vanligast att det är färre i låginkomstområdena som sätter satsningar på idrott högst, något som är speciellt framträdande bland tjejerna.

Ser vi till förändringar över tid – som varierar mellan de olika kommunerna – tycks det bland killar vara vanligast att dessa har minskat medan det bland tjejer är vanligast att de har ökat.

9.4.2 Satsningar på kultur

Nästa alternativ handlar om satsningar inom kulturområdet. Generellt gäller att tjejer i högre utsträckning prioriterar sådana satsningar.

Tabell 19. Satsningar på kultur viktigast. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Killar			Tjejer		
	Låg in- komst	Hög in- komst	Hög – Låg	Låg in- komst	Hög in- komst	Hög – Låg
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	15	10	-5	44	34	-10
Huddinge, 2015	12	15	3	68	27	-41
Helsingborg, 2021	15	18	3	25	17	-8
<i>Högstadiet</i>						
Jönköping, 2015						
Jönköping, 2018	11	6	-5	21	20	-1
Jönköping, 2021	11	13	2	16	26	10
Huddinge, 2009	27	9	-18	28	27	-1
Huddinge, 2015	11	8	-3	28	18	-10
Helsingborg, 2012	8	4	-4	30	21	-9
Helsingborg, 2015	2	9	7	32	24	-8
Helsingborg, 2021	10	12	2	20	10	-10
Jönköping, 2012	7	14	7	36	34	-2
Jönköping, 2015	11	6	-5	29	20	-9
Jönköping, 2018	16	11	-5	15	17	2
Jönköping, 2021	15	18	3	27	22	-5

Bland tjejerna gäller i de flesta fall att de som kommer från låginkomstområdena i högre utsträckning prioriterar satsningar på kultur även om detta inte alltid gäller. Även bland killar är det något vanligare att det är fler än färre bland de som kommer från låginkomstområdena som prioriterar satsningar på kultur högre men i ett par fall går skillnaderna i motsatt riktning.

Ser vi till förändringarna över tid har skillnaden mellan killar som bor i låginkomstområden och killar som bor i höginkomstområden genomgående minskat. Bland tjejer tycks däremot förändringarna snarare gå i motsatt riktning. **Sammantaget tycks alltså låginkomstkillars högre prioritering av satsningar på kultur relativt sett ha minskat medan utvecklingen är den motsatta bland tjejerna.**

9.5 En sammanfattande bild

Det är uppenbart att preferenserna på fritidsområdet i många avseende skiljer sig mellan de som bor i låg- och de som bor i höginkomstområden. Det är färre av de som bor i låginkomstområden som tycker att det i först hand är fritiden som ger livet mening, fler eller minst lika många som inte är nöjda med sin fritidssituation. Färre prioriterar att kommunen skall satsa på idrott däremot fler att kommunen skall satsa på kultur. I bägge fall är skillnaderna mest framträdande bland tjejer.

Ser vi till vilka förändringar som skett över tid skiljer sig bilden till viss del mellan könen. Bland killar finns tecken på att skillnader har ökat när det gäller andelen som tycker att det är fritiden som främst ger livet mening liksom när det gäller prioritering av satsningar på kultur. Mot detta kan ställas att skillnaderna tycks ha minskat om vi ser till hur många som inte är nöjda med sin fritidssituation, prioritering av satsningar på idrott/motion liksom satsningar på kultur. Bland tjejer tycks det skett mindre förändringar men här kan vi notera att skillnaden mellan de som kommer från låg- respektive höginkomstområden har ökat när det gäller prioritering av satsningar på idrott/kultur.

10. Önskan att utöva/ delta i olika aktiviteter

10.1 Inledning

I frågan *Hur många gånger i veckan skulle du vilja göra följande på din fritid?* får eleverna uppge hur ofta de skulle vilja ägna sig åt/utöva en rad olika aktiviteter. Här koncentrerar vi oss till två av de centrala aktiviteterna som får huvuddelen av det offentliga finansiella stödet till barns och ungdomars fritidsverksamheter, nämligen idrottsförening och bibliotek. I bägge fallen studeras andelen som uppger att de vilka ägna sig åt dessa aktiviteter minst en gång i veckan.

10.2 Vill vara med i idrottsförening

Hur stort är då intresset för att vara med i idrottsförening?

Tabell 20. Vill vara med i idrottsförening. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium	Killar			Tjejer		
	Låg in-komst	Hög in-komst	Hög – Låg	Låg in-komst	Hög in-komst	Hög – Låg
<i>Mellanstadiet (#)</i>						
Huddinge, 2009	71	79	8	61	72	11
Huddinge, 2015	73	78	5	58	80	22
Helsingborg, 2012	69	81	12	62	78	16
Helsingborg, 2015	78	82	4	82	87	5
Helsingborg, 2018	52	60	8	51	65	14
Helsingborg, 2021	66	75	11	52	79	27
Jönköping, 2015	70	93	23	74	90	16
Jönköping, 2018	70	89	19	75	91	16
Jönköping, 2021	72	77	5	72	72	0
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	52	62	10	48	56	8
Huddinge, 2015	46	61	15	55	58	3
Helsingborg, 2012	73	74	1	60	80	20
Helsingborg, 2015	70	68	-2	59	66	7
Helsingborg, 2018	45	49	4	35	48	13
Helsingborg, 2021	47	53	6	36	61	28
Jönköping, 2012	61	65	4	57	71	14
Jönköping, 2015	41	68	27	38	67	29
Jönköping, 2018	60	64	4	59	70	11
Jönköping, 2021	59	73	14	56	72	16

Generellt gäller att barn och ungdomar som kommer från höginkomstområden är mer intresserade av att vara med i idrottsförening.

Ser vi till hur skillnaderna förändrats över tid är det ungefär lika vanligt att de ökat som att de minskat. Det tycks alltså knappast ha skett någon mer systematisk förändring.

10.3 Vill gå på bibliotek

Hur ser det då ut när det gäller intresset för att gå på bibliotek. I tabell 21 studeras hur många det är som vill besöka bibliotek minst en gång i veckan.

Tabell 21. Vill besöka bibliotek minst en gång i veckan. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Killar			Tjejer		
	Låg in- komst	Hög in- komst	Hög – Låg	Låg in- komst	Hög in- komst	Hög – Låg
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	65	32	-33	81	56	-25
Huddinge, 2015	52	47	-5	74	52	-22
Helsingborg, 2012	34	31	-3	49	52	3
Helsingborg, 2015	46	49	3	71	67	-4
Helsingborg, 2018	43	38	-5	67	50	-17
Helsingborg, 2021	61	37	-24	76	59	-17
Jönköping, 2015	23	35	12	70	60	-10
Jönköping, 2018	30	47	17	52	55	3
Jönköping, 2021	53	31	-22	69	40	-29
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	37	13	-26	69	35	-34
Huddinge, 2015	28	20	-8	49	34	-15
Helsingborg, 2012	28	19	-9	59	33	-26
Helsingborg, 2015	28	26	-2	54	49	-5
Helsingborg, 2018	22	19	-3	35	22	-13
Helsingborg, 2021	34	13	-21	69	35	-34
Jönköping, 2012	15	15	0	22	21	-1
Jönköping, 2015	17	9	-8	55	34	-21
Jönköping, 2018	29	15	-14	44	24	-20
Jönköping, 2021	36	11	-25	49	32	-17

Bilden är i detta fall till stor del den motsatta. Barn och ungdomar som bor i låginkomstområden är nästan genomgående mer intresserade av att gå på bibliotek.

Ser vi till förändringar över tid finns tecken på att skillnaderna oftare har ökat över tid.

10.4 En sammanfattande bild

Ser vi till intresset hos barn och ungdomar för att delta i/ägna sig åt de aktiviteter som får huvuddelen av det offentliga, finansiella stödet till barnens/ungdomarnas fritidsverksamheter framträder tydliga skillnader mellan de båda typerna av områden. De tydligaste skillnaderna framträder för fritidsgård. En klart högre andel av de som bor i låg- än de som bor i höginkomstområdena vill göra detta minst en gång i veckan. Det finns också tecken på att de som bor i låginkomstområden är mer intresserade av att besöka simhall och att vara med i annan förening, men här är gäller detta inte lika entydigt. Mot detta skall ställas att det är färre bland dessa som är intresserade av att med i idrottsförening. Speciellt framträdande blir i detta fall skillnaden mellan de båda typerna av områden bland tjejer. Ser vi till kulturskolan tycks det däremot knappast framträda någon mer systematisk skillnad.

I rapporten har vi studerat hur det ser ut när det gäller idrottsförening och bibliotek. Sammanfattningsvis gäller att barn/ungdomar från låginkomstområden är mindre intresserade av att vara med i idrottsförening och i de flesta fall mer intresserade av att besöka bibliotek, det senare främst bland tjejer.

Ser vi till hur skillnaderna förändrats över tid är det ungefär lika vanligt att skillnaderna mellan de båda områdestyperna har ökat som att de minskat när det gäller idrottsförening. Det tycks alltså knappast ha skett någon mer systematisk förändring. Ser vi till förändringar över tid när det gäller intresset för att besöka bibliotek tycks skillnaderna oftare har ökat över tid.

11. Deltagande/nyttjande

11.1 Inledning

I detta avsnitt studeras barns och ungdomars nyttjande av idrottsförening och bibliotek, verksamheter som får en betydande del av det offentliga ekonomiska stödet till barns och ungdomars fritidsverksamheter.

11.2 Med i idrottsförening

Uppgifter kring andelen som är med i idrottsförening har hämtats från frågan

Är du medlem i någon/några idrottsföreningar/klubbar, kulturföreningar, organisationer, scouter eller något religiöst samfund?

(Om du är osäker om det är en förening du är med i när du utför din aktivitet så skriv ändå upp den här)

Nej Ja

Om ja, vilken/vilka föreningar/klubbar eller kyrkor är du med i, vad sysslar ni med för aktiviteter?

Med förening avses här en demokratiskt uppbyggd organisation. En rad studier har visat att barn/ungdomar i många fall har en oklar bild av vad som avses med förening²³ har svaren granskats av forskningsgruppen Ung livsstil och anställda medarbetare på fritidsförvaltningar eller motsvarande. I tabellen studeras andelen som är med i idrottsförening.

I tabell 22 ser vi närmare på hur skillnaderna mellan de två typerna av områden ser ut.

²³ En rad kontroller har visat att många även tar med kommersiella och andra verksamheter verksamheter, vilket leder till en överskattning av andelen medlemmar i idrottsförening.

Tabell 22. Medlem i idrottsförening. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Hög – Låg	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Hög – Låg
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	49	75	26	37	67	30
Huddinge, 2015	53	70	17	26	74	48
Helsingborg, 2012	56	76	20	47	68	21
Helsingborg, 2015	68	80	12	56	65	9
Helsingborg, 2018	56	73	17	51	80	29
Helsingborg, 2021	35	72	37	23	79	56
Jönköping, 2015	57	87	30	48	77	29
Jönköping, 2018	53	82	29	48	79	31
Jönköping, 2021	52	68	16	41	56	15
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	23	52	29	19	44	25
Huddinge, 2015	33	54	21	17	47	30
Helsingborg, 2012	35	62	27	18	58	40
Helsingborg, 2015	44	56	12	25	46	21
Helsingborg, 2018	51	62	11	35	54	19
Helsingborg, 2021	27	47	20	9	55	46
Jönköping, 2012	41	55	14	31	48	17
Jönköping, 2015	33	63	30	27	63	35
Jönköping, 2018	62	59	-3	21	52	31
Jönköping, 2021	38	61	23	19	59	40

Resultaten är mycket entydiga, barn och ungdomar som bor i höginkomstområden är i högre utsträckning med i idrottsförening.

Ser vi till hur skillnaderna förändrats över tid tycks det bland killar knappast ha skett en systematisk förändring, det är ungefär lika vanligt att de minskat som att de ökat. Bland tjejerna är det däremot vanligare att de har ökat, vilket tyder på att segregationen blivit större bland tjejer.

11.3 Besökt bibliotek

Uppgifter kring nyttandet av bibliotek har hämtats från frågan *Hur många gånger under de senaste 4 veckorna (i mellanstadiet senaste veckan) har du på din fritid varit på/gjort?* I tabellen redovisas för mellanstadiet andelen som varit på dessa verksamheter minst en gång den senaste veckan, för högstadiet under de senaste fyra veckorna.

Tabell 23. Besökt bibliotek. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Hög – Låg	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Hög – Låg
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	66	31	-35	72	32	-40
Huddinge, 2015	47	24	-23	42	24	-18
Helsingborg, 2012	33	34	1	58	46	-12
Helsingborg, 2015	30	38	8	43	36	-18
Helsingborg, 2018	34	20	-14	39	23	-16
Helsingborg, 2021	52	35	-19	56	39	-17
Jönköping, 2015	13	13	0	35	28	-7
Jönköping, 2018	15	16	1	30	15	-15
Jönköping, 2021	30	6	-24	45	14	-31
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	47	13	-31	67	30	-37
Huddinge, 2015	19	10	-9	46	20	-26
Helsingborg, 2012	27	27	0	52	50	-2
Helsingborg, 2015	27	22	-5	45	33	-12
Helsingborg, 2018	29	20	-9	38	28	-10
Helsingborg, 2021	34	11	-23	51	21	-30
Jönköping, 2012	21	19	-2	29	28	-1
Jönköping, 2015	19	19	0	46	26	-20
Jönköping, 2018	33	16	-17	43	22	-21
Jönköping, 2021	28	14	-14	38	17	-21

Allmänt gäller nästan genomgående att det är vanligare att barn och ungdomar från låginkomstområden har besökt bibliotek. Bilden är alltså motsatt till vad som gäller för idrottsförening.

Ser vi till förändringar över tid finns både ökningarna och minskningar. Bland killar är det vanligare med ökningarna vilket visar på ökar segregation medan förändringarna är mer balanserade bland tjejer.

11.4 En sammanfattande bild

Ser vi till deltagandet i de fritidsaktiviteter som får huvuddelen av det offentliga finansiella stödet till barns och ungdomars fritidsverksamheter framträder tydliga skillnader mellan de två typerna av områden. Barn och ungdomar i låginkomstområdena besöker i högre utsträckning fritidsgård, bibliotek och simhall. Det finns också en tendens till att de oftare är med i annan förening än idrottsförening, men detta gäller inte alls lika genomgående. Troligen är det så att utbudet inverkar. I motsats är det klart mindre vanligt att de är med idrottsförening och det finns också tendens till lägre deltagande i kulturskola,

Förändringarna när det gäller skillnaderna mellan låg- och höginkomstområdena varierar till viss del mellan kön och ålder. Skillnaderna är större bland tjejer när det gäller deltagande i idrottsförening. I detta fall gäller också att skillnaderna är störst i mellanstadiet för att sedan minska med ökad ålder.

12. Deltagande/nyttjande bland de som vill delta

12.1 Inledning

Vi har i det tidigare avsnittet studerat hur många av alla som har deltagit i de olika fritidsaktiviteterna. En tänkbar orsak till de skillnader som framkommer skulle kunna vara att intresset för att delta eller ägna sig åt de olika aktiviteterna varierar. För att se närmare på detta har vi studerat deltagande bland de som angett att de vill delta minst en gång per vecka. Man kan också peka på att man från olika håll ofta framhållt att det är viktigt att alla som vill skall kunna delta. I idrottsrörelsen har man också ibland hävdade att det inte finns några hinder för att alla som vill skall kunna delta.

12.2 Idrottsförening

Vi börjar med att studera idrottsförening. Som tidigare noterats är intresset för att delta lägre bland barn och ungdomar i låginkomstområdena. Skulle det kunna vara så att det är olikheter i intresse som förklarar det lägre deltagandet i låginkomstområdena?

Tabell 24. Deltagande i idrottsförening bland de intresserade. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Hög – Låg	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Hög – Låg
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	60	87	27	4	78	74
Huddinge, 2015	56	84	28	36	82	46
Helsingborg, 2012	62	88	26	62	78	16
Helsingborg, 2015	79	87	8	67	70	3
Helsingborg, 2018	69	87	18	63	89	26
Helsingborg, 2021	45	87	42	39	87	48
Jönköping, 2015	81	93	12	59	81	22
Jönköping, 2018	68	90	22	58	84	26
Jönköping, 2021	33	80	47	55	67	12
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	42	71	29	28	67	39
Huddinge, 2015	47	74	27	26	63	27
Helsingborg, 2012	55	75	20	30	74	44
Helsingborg, 2015	61	74	13	41	59	18
Helsingborg, 2018	76	86	10	63	83	20
Helsingborg, 2021	50	77	27	17	66	49
Jönköping, 2012	69	78	10	54	65	11
Jönköping, 2015	54	83	29	42	80	38
Jönköping, 2018	71	84	13	35	68	33
Jönköping, 2021	60	84	24	34	79	45

Segregationen kvarstår även om vi koncentrerar oss på de som uppger att de är intresserade av att vara med i idrottsförening, även bland dessa är deltagandet lägre bland de som kommer från låginkomstområden. Idrotten lever alltså inte upp till målet att alla som vill vara med i idrottsförening skall ha lika möjligheter att delta.

Ser vi till förändringar över tid finns tecken på att skillnaden mellan de båda typerna av områden har ökat över tid bland killar medan det bland tjejer är lika vanligt att de har ökat som att de har minskat över tid. Bland killar finns alltså en utveckling mot ökad segregation.

12.3 Bibliotek – andel besökare bland intresserade

Om vi ser till hur många som besökt bibliotek bland all barn och ungdomar gäller att det är fler i låg- än i höginkomstområdena. Det är också oftast fler av de som bor i låginkomstområden som är intresserade av att besöka bibliotek. Frågan är hur det blir om vi ser till hur många av de intresserade som besöker bibliotek. Försvinner skillnaderna då?

Tabell 25. Besökt bibliotek bland intresserade. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Killar			Tjejer		
	Låg in- komst	Hög in- komst	Hög – Låg	Låg in- komst	Hög in- komst	Hög – Låg
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	76	47	-29	79	53	-26
Huddinge, 2015	71	38	-33	52	36	-16
Helsingborg, 2012	63	55	-8	70	56	-14
Helsingborg, 2015	58	48	-10	57	49	-8
Helsingborg, 2018	75	54	-21	58	45	-13
Helsingborg, 2021	66	66	0	66	55	-11
<i>Högstadiet</i>						
Jönköping, 2015						
Jönköping, 2018	33	26	-7	44	25	-19
Jönköping, 2021	50	15	-35	60	28	-32
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	68	40	-28	85	63	-22
Huddinge, 2015	46	31	-15	66	45	-21
Helsingborg, 2012	63	67	4	68	81	13
Helsingborg, 2015	61	61	0	68	58	-10
Helsingborg, 2018	74	63	-11	75	63	-12
Helsingborg, 2021	73	53	-20	63	41	-22
Jönköping, 2012	53	34	-19	52	50	-2
Jönköping, 2015	60	64	4	69	57	-12
Jönköping, 2018	78	48	-30	70	53	-17
Jönköping, 2021	50	56	6	66	40	-26

I det stora hela kvarstår segregationen även om vi koncentrerar oss på de som är intresserade av att besöka bibliotek, möjligen något svagare bland killar.

Ser vi till förändringar över tid är det vanligast att skillnaderna mellan de som bor i låg- respektive höginkomstområdena har ökat. Detta pekar mot att segregationen över tid blivit mer uttalad om vi studerar nyttjandet bland de som är intresserade av att besöka bibliotek.

12.4 En sammanfattande bild

Den bild av skillnader mellan låg- och höginkomstområden som framträdde när vi studerade deltagandet bland samtliga elever förändras ganska lite om vi enbart studerar deltagandet bland de intresserade. Även inom denna grupp gäller att deltagandet i idrottsförening är lägre bland de intresserade i låginkomstområdena. Påståendet om att alla intresserade – oberoende av deras sociala bakgrund – skulle ha samma möjligheter att delta får alltså inget stöd. Ojämligheten kvarstår. Ser vi till bibliotek gäller fortfarande – även om vi koncentrerar oss till de intresserade – att deltagandet är högre i låginkomstområdena.

Om vi ser till förändringar över tid gäller för idrottsförening tecken på att skillnaden mellan de båda typerna av områden har ökat över tid bland killar medan det bland tjejer är lika vanligt att de har ökat som att de har minskat över tid. Bland killar finns alltså en utveckling mot ökad segregation.

När det gäller bibliotek är det vanligast att skillnaderna mellan de som bor i låg- respektive höginkomstområdena har ökat. Detta pekar mot att segregationen över tid blivit mer uttalad om vi studerar nyttjandet bland de som är intresserade av att besöka bibliotek.

13. Utomstående

Som redan påpekats fångar stödet till föreningsliv, kulturskola, fritidsgårdar, bibliotek och simhallar upp en mycket stor del av det offentliga finansiella stöd som går till barns och ungdomars fritidsverksamhet. I tidigare undersökningar har dessa verksamheter delats upp i två grupper: instrumentella - innefattande förening och kulturskola - respektive expressiva innefattande de tre övriga verksamheterna²⁴. Skillnaden mellan dessa två typer är att de instrumentella är strukturerade med t.ex. givna tider och också ofta tydliga krav på deltagande. De expressiva är däremot öppna i den mening att ungdomarna kan komma och gå när de vill (inom ramen för öppettider) och att verksamheten är mindre styrd och planerad även om det i vissa fall kan finnas planerade aktiviteter. Denna uppdelning är också relevant eftersom den kan tänkas innebära olika inställningar till/förväntningar på verksamheten. De instrumentella kan ses som målinriktade, ungdomar deltar för att utveckla sig, lära sig medan de expressiva mer är inriktade mot att få mer direkt tillfredsställelse.

13.1 Utomstående instrumentella verksamheter

Hur är då skillnaderna mellan låg- och höginkomstområdena när det gäller andelen utomstående i instrumentella fritidsaktiviteter, d v s som inte är med i förening eller deltar i kulturskolan? Detta presenteras i tabell 26.

Tabell 26. Utomstående i instrumentella offentligt finansierade verksamheter. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Killar			Tjejer		
	Låg in- komst	Hög in- komst	Hög – Låg	Låg in- komst	Hög in- komst	Hög – Låg
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	43	17	-26	44	19	-25
Huddinge, 2015	30	12	-18	47	14	-33
Helsingborg, 2012						
Helsingborg, 2015	21	16	-5	34	26	-8
Helsingborg, 2018	38	25	-13	47	17	-30
Helsingborg, 2021	63	26	-37	71	18	-53
Jönköping, 2015	39	9	-30	26	17	-9
Jönköping, 2018	35	11	-44	32	9	-23
Jönköping, 2021	24	21	-3	29	27	-2
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	69	42	-27	66	45	-21
Huddinge, 2015	53	35	-18	72	43	-29
Helsingborg, 2012	61	35	-26	74	33	-41
Helsingborg, 2015						
Helsingborg, 2018	40	36	-4	56	38	-22
Helsingborg, 2021	65	40	-25	86	37	-51
Jönköping, 2012	54	31	-13	45	25	-20
Jönköping, 2015	46	29	-17	48	21	-27
Jönköping, 2018	29	33	4	56	33	-23
Jönköping, 2021	49	32	-17	56	24	-22

Inte speciellt förvånande finns en klar segregation – föreningslivet och då speciellt idrotten upptar ju en dominerande plats. Barn och ungdomar från låginkomstområdena är i de flesta fall i högre utsträckning utomstående instrumentellt.

²⁴ En detaljerad diskussion presenteras i Blomdal & Elofsson: Fritidsaktiviteternas kommunalitet, 1985.

Ser vi till utvecklingen över tid tycks det vara vanligast att denna segregation har minskat bland killar medan den ökat bland tjejer, men vi bör observera att det också finns exempel på en motsatt utveckling.

13.2 Utomstående totalt

De instrumentella verksamheterna nyttjas i högre utsträckning av barn och ungdomar med högre socioekonomisk bakgrund liksom av de som har svensk bakgrund. Motsatsen gäller för de expressiva verksamheterna – fritidsgård, bibliotek och simhall. Frågan är om detta kompenserar för det lägre deltagandet i instrumentella verksamheter. I detta avsnitt studerar vi hur många det är som inte nyttjar någon av de fem fritidsaktiviteterna – utomstående totalt.

Tabell 27. Utomstående totalt i offentligt finansierade verksamheter. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Hög – Låg	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Hög – Låg
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	12	10	-2	11	8	-3
Huddinge, 2015	7	7	0	14	3	-11
Helsingborg, 2012	23	11	-12	5	7	-2
Helsingborg, 2015	22	14	-8	24	22	-2
Helsingborg, 2018	18	13	-5	18	10	-8
Helsingborg, 2021	22	11	-11	23	5	-18
Jönköping, 2015	26	4	-22	9	11	2
Jönköping, 2018	25	8	-17	11	8	-3
Jönköping, 2021	10	19	9	19	14	-5
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	40	37	-3	33	38	5
Huddinge, 2015	40	31	-9	49	38	-9
Helsingborg, 2012	43	30	-13	58	29	-29
Helsingborg, 2015	38	34	-4	42	39	-3
Helsingborg, 2018	33	31	-2	41	33	-8
Helsingborg, 2021	50	38	-12	71	37	-34
Jönköping, 2012	50	30	-20	40	25	-15
Jönköping, 2015	40	26	-14	42	18	-24
Jönköping, 2018	19	30	11	41	29	-12
Jönköping, 2021	36	29	-7	41	23	-18

Ser vi till det allmänna mönstret gäller i de flesta fall att vi har fler utomstående även totalt bland de som kommer från låginkomstområdena. Nyttjandet av de expressiva verksamheterna kompenserar alltså inte helt för det lägre nyttjande av instrumentella verksamhet, speciellt då idrottsförening.

När det gäller förändringar över tid tycks det bland killar vara ungefär lika vanligt att skillnaderna mellan de båda typerna av områden har minskat som att de har ökat. Bland tjejer gäller däremot i samtliga fall att skillnaderna har ökat, vilket tyder på att segregationen allmänt har ökat bland tjejer.

14. Fysisk aktivitet

Som fysiskt aktiva räknas barn och ungdomar som är med i idrottsförening och/eller ägnar sig åt fysisk aktivitet i annan form – gym, dansskola, aerobics eller annan gruppträng – minst två gånger i veckan eller utövar motion i egen form minst tre gånger per vecka. Frågan är hur det ser ut i låg- och höginkomstområden.

Tabell 29. Ej fysiskt aktiv. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Killar			Tjejer		
	Låg in- komst	Hög in- komst	Hög – Låg	Låg in- komst	Hög in- komst	Hög – Låg
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	45	24	-21	56	28	-28
Huddinge, 2015	47	22	-25	72	26	-46
Helsingborg, 2012	38	16	-22	37	24	-7
Helsingborg, 2015	29	16	-13	35	28	-7
Helsingborg, 2018	39	25	-14	44	13	-31
Helsingborg, 2021	41	14	-27	50	16	-34
Jönköping, 2015	17	7	-10	26	10	-16
Jönköping, 2018	43	13	-30	43	14	-29
Jönköping, 2021	34	22	-12	41	26	-15
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	64	41	-23	74	47	-27
Huddinge, 2015	51	35	-16	72	39	-33
Helsingborg, 2012	57	34	-23	72	28	-34
Helsingborg, 2015	47	34	-13	69	42	-27
Helsingborg, 2018	34	26	-8	48	28	-20
Helsingborg, 2021	53	33	-20	81	26	-55
Jönköping, 2012	69	40	-29	62	45	-17
Jönköping, 2015	60	29	-31	62	30	-32
Jönköping, 2018	41	31	-10	71	29	-42
Jönköping, 2021	49	34	-15	66	34	-32

Bilden är mycket entydig – allmänt gäller att det är fler av de som kommer från låginkomstområdena som inte är fysiskt aktiva.

Bland killar tycks denna segregation inte ha ökat mer generellt, det är ungefär lika vanligt att den ökat som att den har minskat. Bland tjejer tycks det däremot finnas tydliga tecken på att segregationen i de flesta fall har ökat.

15. Rädd att vara ute på fredags- och helgkvällar

15.1 Inledning

Barn och ungdomar är i mer eller mindre utsträckning ute och rör sig på fredags- och helgkvällarna. Frågan kring i vilken utsträckning de kan göra detta utan att känna sig otrygga eller rädda ger även detta en bild av hur deras fritidssituation ser ut. I enkäterna – främst i högstadiet och gymnasiet - ingår frågan *Är du rädd när du är på något av följande ställen under kvällstid (efter klockan 19)?* Svarsalternativen är: Aldrig, Ibland, Ganska ofta och Alltid. Vi har här koncentrerat analysen till att studera hur många som uppger att de alltid eller ofta är rädda när de är ute och rör sig i sittbostadsområde.

15.2 Rädd i boendeområdet

I tabell 30 studeras hur många det är som uppger att de ofta eller alltid är rädda när de är ute i bostadsområdet på fredags- och helgkvällar. Tyvärr saknas frågan i de tidigare undersökningarna vilket gör att resultaten blir mer begränsade.

Tabell 30. Rädd i bostadsområdet. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Killar			Tjejer		
	Låg in- komst	Hög in- komst	Hög – Låg	Låg in- komst	Hög in- komst	Hög – Låg
<i>Mellanstadiet (#)</i>						
Helsingborg, 2018	9	5	-4	11	13	2
Helsingborg, 2021	13	13	0	21	12	-9
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2015	7	4	-3	15	10	-5
Helsingborg, 2015	3	2	-1	17	9	-8
Helsingborg, 2018	10	3	-7	23	10	-13
Helsingborg, 2021	9	8	-1	20	17	-3
Jönköping, 2015	6	4	-2	9	3	-6
Jönköping, 2018	3	2	-1	11	9	-2
Jönköping, 2021	11	3	-8	21	18	-3

Ser vi till den övergripande bilden i det material som finns är det fler eller minst lika många av barnen och ungdomarna i låginkomstområdena som är rädda när de är ute i bostadsområdet. Många gånger är skillnaderna större bland tjejer, vilket pekar mot att just tjejerna i låginkomstområdena känner sig speciellt utsatta. Samtidigt är det viktigt att notera att det finns stora skillnader mellan kommunerna.

När det gäller förändringar över tid finns knappast tecken på att det skulle ha skett någon mer systematisk förändring, ibland har de minskat, ibland är förändringarna små och ibland har de ökat.

16 Matvanor

16.1 Inledning

I enkäterna har barnen och ungdomarna fått besvara frågan *Hur ofta händer följande?* med svarsalternativen sällan eller aldrig, en gång i veckan, flera gånger i veckan, varje dag. Frågan innefattar följande alternativ:

- Att du hoppar över frukosten
- Att du hoppar över lunchen
- Att du hoppar över middagen
- Att du äter snabbmat (t ex pizza, hamburgare, kebab)
- Att du dricker läsk/energidryck
- Att du äter godis/chips/sötsaker
- Att du äter grönsaker
- Att du äter frukt

Med utgångspunkt från att vi i flera studier funnit att regelbundet intag av frukost, lunch, middag tycks ha en direkt inverkan på hälsa och livskvalitet har vi valt att begränsa analyserna till hur vanligt det är att barnen/ungdomarna intar dessa måltider. Vi har också funnit att barn/ungdomar som kommer från låginkomstområden i många fall intar dessa måltider regelbundet.

16.2 Alltid frukost

Vi börjar med att studera hur många det är som alltid äter frukost, d v s uppger att de aldrig avstår från frukost. Ser man allmänt till resultat som vi presenterat finns stora åldersskillnader. Andelen som alltid äter frukost är högst i mellanstadiet och sjunker sedan markant med ökad ålder. Den andra – nästan genomgående – skillnaden är att det är fler bland killarna än bland tjejerna som alltid äter frukost.

I tabell 31 studeras hur skillnaderna ser ut bland de som kommer från låg- respektive höginkomstområden. Frågan har inte ingått i undersökningarna från Huddinge år 2009 och i Jönköping åren 2012 samt 2015 i något av de båda stadierna. I högstadiet finns den inte heller med i undersökningen från Huddinge år 2009 och i undersökningarna från 2012-2018 i Jönköping. Den finns inte heller med i studien från högstadiet i Helsingborg år 2012. Detta gör att analyserna blir mer begränsade.

Tabell 31. Alltid frukost. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Killar			Tjejer		
	Låg in- komst	Hög in- komst	Hög – Låg	Låg in- komst	Hög in- komst	Hög – Låg
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2015	56	79	23	53	72	19
Helsingborg, 2012	66	84	18	77	86	9
Helsingborg, 2015	79	85	6	67	85	18
Helsingborg, 2018	65	82	27	64	75	11
Helsingborg, 2021	54	80	26	52	73	21
Jönköping, 2018	80	97	17	81	86	5
Jönköping, 2021	55	70	15	47	69	22
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2015	36	57	21	30	56	26
Helsingborg, 2015	59	70	11	43	54	11
Helsingborg, 2018	53	67	14	42	56	14
Helsingborg, 2021	44	66	22	23	54	31
Jönköping, 2018	45	72	27	47	68	21
Jönköping, 2021	45	62	17	29	60	31

Genomgående gäller att barn och ungdomar som bor i låginkomstområden i mindre utsträckning äter frukost regelbundet.

Ser vi till förändringar över tid tycks dessa skillnader genomgående ha ökat bland tjejerna. Bland killarna varierar bilden men även bland dem är det något vanligare att skillnaderna har ökat än att de minskat.

16.3 Alltid lunch

Nästa steg är att studera hur många som alltid äter lunch. I flera av enkäterna finns detta alternativ inte med, vilket gör att förändringar över tid endast kan studeras i Helsingborg.

Tabell 32. Alltid lunch. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Killar			Tjejer		
	Låg in- komst	Hög in- komst	Hög – Låg	Låg in- komst	Hög in- komst	Hög – Låg
<i>Mellanstadiet (#)</i>						
Helsingborg, 2012	76	78	2	79	75	-4
Helsingborg, 2015	85	86	1	81	87	6
Helsingborg, 2018	71	75	4	74	74	0
Helsingborg, 2021	64	73	9	70	75	5
Jönköping, 2021	75	80	5	68	86	18
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2015	47	55	8	45	63	18
Helsingborg, 2015	58	64	6	34	52	18
Helsingborg, 2018	61	74	13	53	64	11
Helsingborg, 2021	62	65	3	55	57	2
Jönköping, 2021	58	65	7	53	64	11

Allmänt gäller att det är mindre vanligt att barn och ungdomar i låginkomstområden äter lunch men skillnaderna mellan de båda områdestyperna är klart mindre än när det gäller frukost, speciellt i mellanstadiet.

Skillnaderna mellan de som bor i hög- respektive låginkomstområden tycks ha ökat över tid i Helsingborgs mellanstadium, speciellt bland killar. I högstadiet tycks utvecklingen vara den motsatta. Här har skillnaderna minskat, mest framträdande bland tjejer.

16.4 Alltid middag

Om man jämför hur vanligt det är att man äter olika typer av måltider är det klart vanligast att barn och ungdomar äter middag. Frågan är om det även i detta fall finns skillnader mellan de två olika typerna av områden. Även här är materialet begränsat varför förändringar endast kan studeras för Helsingborg.

Tabell 33. Alltid middag. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Killar			Tjejer		
	Låg in- komst	Hög in- komst	Hög – Låg	Låg in- komst	Hög in- komst	Hög – Låg
<i>Mellanstadiet (#)</i>						
Helsingborg, 2018	79	91	12	83	92	9
Helsingborg, 2021	62	89	27	71	89	18
Jönköping, 2021	70	93	23	85	87	2
<i>Högstadiet</i>						
Helsingborg, 2018	80	91	11	71	85	14
Helsingborg, 2021	73	91	18	58	83	25
Jönköping, 2021	82	88	6	61	79	18

Allmänt gäller att det är mindre vanligt att barn/ungdomar som bor i låginkomstområdena äter middag regelbundet.

Både i mellan- och högstadiet i Helsingborg har skillnaderna mellan de båda typerna av områden ökat över tid. Detta kan främst återkopplas till att allt färre i låginkomstområdena äter middag regelbundet medan förändringarna är ganska små bland de som bor i höginkomstområden.

17. Hälsa och livskvalitet

17.1 Inledning

Bland vuxna har självskattad hälsa visat sig ge en god bild av hälsosituationen. Man har kunnat visa att denna förutsäger såväl framtida dödlighet som sjuklighet bättre än medicinska hälsoundersökningar. Huruvida detta gäller bland barn och ungdomar har inte påvisats i samma utsträckning, kanske främst beroende på att man inte gjort så många långsiktiga studier. I vilket fall som helst används frågan t ex i Statens folkhälsoinstituts undersökningar om skolbarns hälsosvanor och har även använts i andra undersökningar²⁵. Vi har också i ett flertal studier kunnat konstatera tydliga samband mellan självskattad hälsa och olika former av hälsorelaterad livsstil²⁶. Till exempel har vi funnit en tydlig koppling till fysisk aktivitet liksom till matvanor²⁷. Vi har också funnit kopplingar till upplevd rädsla när man är ute på kvällarna²⁸. Allt detta pekar mot att självskattad kan ge en god bild av barnens och ungdomarnas hälsosituation.

17.2 Inte bra hälsa

I enkäterna har barnen och ungdomarna fått besvara frågan *Hur tycker du din hälsa är?* med svarsalternativen bra, ganska bra, varken bra eller dålig, ganska dålig, dålig. i tabell 34 ser vi närmare på hur många det är som angett att det tycker hälsan inte är bra, d v s svarat att den varken är bra eller dålig, ganska dålig eller dålig.

Tabell 34. Självskattad hälsa – ej bra. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Hög – Låg	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Hög – Låg
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	8	3	-5	4	7	3
Huddinge, 2015	8	12	4	9	9	0
Helsingborg, 2012	5	8	3	5	4	-1
Helsingborg, 2015	8	4	-4	6	7	1
Helsingborg, 2018	11	11	0	10	8	-2
Helsingborg, 2021	6	10	4	21	15	-6
Jönköping, 2015	4	7	3	26	9	-17
Jönköping, 2018	15	10	-5	9	4	-5
Jönköping, 2021	9	7	-2	11	10	-1
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	13	18	5	28	21	-7
Huddinge, 2015	17	18	1	32	24	-8
Helsingborg, 2012	3	6	3	17	9	*-8
Helsingborg, 2015	11	11	0	19	15	-4
Helsingborg, 2018	10	7	-3	19	17	-2
Helsingborg, 2021	15	17	2	26	32	6
Jönköping, 2012	12	11	-1	26	7	-19
Jönköping, 2015	12	12	0	34	21	-13
Jönköping, 2018	19	10	-9	15	17	2
Jönköping, 2021	19	10	-9	38	26	-12

²⁵ Folkhälsoinstitutet

²⁶ Blomdahl m fl. Jämförad och Jämför! Blomdahl m fl. Ung livsstil Malmö.

²⁷ Elofsson m fl. Matvanor och hälsa. Elofsson m fl. Matvanor och deras betydelse för hälsa och livskvalitet

²⁸ Blomdahl m fl. Ung livsstil Malmö samt Blomdahl U, Elofsson S, (2021). Ung livsstil i Eskilstuna.

I många fall är skillnaderna mellan de som bor i låg- och de som bor i höginkomstområden ganska små men ser vi till de fall det finns skillnader handlar det i de flesta fall om att det är färre bland de som bor i låginkomstområdena som skattar sin hälsa lågt.

Några mer systematiska förändringar över tid framträder knappast, det är ungefär lika vanligt att skillnaderna minskat som att de ökat eller att förändringarna är små.

17.3 Lågt skattad livskvalitet

Det finns en rad resultat som visar på en stark koppling mellan självskattad hälsa och självskattad livskvalitet. I enkäterna har barnen och ungdomarna fått skatta sin livskvalitet på en tiogradig skala från 1 till 10, där 1 står för mycket dålig och 10 för mycket bra. Vi har i några studier funnit en tydlig koppling mellan lågt skattad livskvalitet och lågt skattad hälsa. Efter ett flertal analyser har vi dragit slutsatsen att en relevant gräns för lågt skattad livskvalitet kan sättas vid skattning på 5 eller lägre. I tabell 35 studerar vi hur många det är som skattat sin livskvalitet så lågt.

I studien från Jönköping år 2021 är däremot svarsalternativen Bra, Ganska bra, Varken bra eller dålig, Ganska dålig, Dålig. I detta fall står alternativen varken är bra eller dålig, ganska dålig eller dålig för låg livskvalitet.

Tabell 35. Skattar sin livskvalitet lågt. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Sign. nivå	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Sign. nivå
<i>Mellanstadiet (#)</i>						
Huddinge, 2009	6	5	-1	14	10	-4
Huddinge, 2015	4	5	1	14	3	-11
Jönköping, 2015	0	3	3	4	4	0
Jönköping, 2018	7	2	-5	7	4	-3
Jönköping, 2021	10	8	-2	14	14	0
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	10	7	-3	10	9	-1
Huddinge, 2015	7	6	-1	21	12	-9
Helsingborg, 2018	14	8	-6	21	16	-5
Helsingborg, 2021	22	17	-5	31	20	-11
Jönköping, 2012	7	5	-2	6	7	1
Jönköping, 2015	9	8	-1	17	15	-2
Jönköping, 2018	10	8	-2	18	16	-2
Jönköping, 2021	14	8	-6	37	23	-14

Genomgående gäller att det är fler eller minst lika många av de som bor i låginkomstområden som skattar sin livskvalitet lågt. Bland killar är det vanligast att skillnaderna är begränsade medan det bland tjejer är ungefär lika vanligt att de är små eller att fler av de som bor i låginkomstområdena skattar sin livskvalitet lågt.

Även då vi ser till förändringar över tid finns en könsskillnad. Bland killar finns en balans mellan ökning och minskning och i flera fall är förändringarna små. Bland tjejer gäller dock i alla fall utom ett att skillnaderna har ökat.

Sammanfattning

Även efter 2014 gäller – något som knappast är förvånande – att det finns stora skillnader mellan barn och ungdomar från låg- och höginkomstområdena. Detta gäller både i hög- och mellanstadiet.

Ser vi till social bakgrund gäller att de som bor i låginkomstområden mindre ofta bor med bägge föräldrar men i högre utsträckning än de som bor i höginkomstområden med en ensamstående mamma. Ofta är det också fler som inte har förtroende för någon förälder. Det är klart många fler som har ganska låg eller låg socioekonomisk bakgrund, färre som har svensk bakgrund och mycket fler som har utländsk. Den socioekonomiska segregationen är – inte heller förvånande – starkt sammankopplad med ett slags ”etnisk” segregation.

När det gäller skolsituationen är det fler bland de som kommer från låginkomstområdena som uppger att det i första hand är skolan som ger livet mening, vilket från ett samhällsperspektiv måste ses som positivt. Samtidigt gäller ofta att de ger en sämre bild av sin skolsituation. Fler i låginkomstområdena trivs ofta inte bra i skolan, färre har förtroende för lärare och skolsköterska och färre som tycker att de får det stöd de behöver. I många fall är det också fler som tycker att det förekommer mobbing i klassen.

Ser vi till fritidssituationen är det färre bland de som bor i låginkomstområdena som tycker att det i första hand är fritiden som ger livet mening och i många fall fler som inte är nöjda med sin fritidssituation. Det finns tydliga skillnader när det gäller prioriteringar av kommunens satsningar på idrott respektive kultur. De som bor i låginkomstområden prioriterar satsningar på idrott lägre däremot satsningar på kultur högre. Denna skiljelinje framträder även om vi ser till deltagande i idrottsförening och nyttjande av bibliotek. Barn och ungdomar från låginkomstområden är mindre intresserade av att vara med i idrottsförening och är med i sådan i mindre utsträckning även om vi koncentrerar oss till att se på deltagandet bland de som vill vara med. Idrottens påstående att alla som vill delta har lika stora möjligheter att vara med gäller alltså inte. För bibliotek gäller i stor utsträckning det motsatta. Barn och ungdomar från låginkomstområden vill i högre utsträckning besöka bibliotek och gör detta också oftare även om vi begränsar oss till den grupp som är intresserad.

Det lägre deltagandet i idrottsförening som finns bland de som bor i låginkomstområdena kan till stor del förklara att vi har ett lägre nyttjande i låginkomstområdena när det gäller de instrumentella fritidsaktiviteter (förening och kulturskola) som får en stor del av det offentliga finansiella stödet till barns och ungdomars fritidsverksamheter. Deltagande i de tre tunga expressiva fritidsaktiviteter fritidsgård, bibliotek och simhall – som ju också får omfattande offentligt finansiellt stöd – kompenserar långt ifrån helt för dessa skillnader. Nyttjandet av alla dessa fem fritidsaktiviteter sammantaget är även detta lägre bland de som bor i låginkomstområden.

Ser vi till hälsorelaterad livsstil gäller att färre av de som bor i låginkomstområden är fysiskt aktiva och att det är färre som äter frukost, lunch respektive middag regelbundet. Kanske är detta något som får negativa effekter på framtida hälsa. Ser vi till hur barnen och ungdomarna i nuläget bedömer sin hälsa gäller bland tjejerna att de som kommer från låginkomstområden oftare skattar sin hälsa lågt. Bland killarna är skillnaderna däremot mindre. Både bland killar och tjejer gäller dock att det är ofta fler bland de som kommer från låginkomstområdena som skattar sin livskvalitet lågt.

Den centrala frågan är ju om och 9 så fall hur dessa olikheter mellan de som bor i låg- och höginkomstområdena har förändrats över tid. En slutsats kan vi dock dra av de ovan presenterade resultaten – dessa skillnader har inte försvunnit, men frågan är om de har minskat eller eventuellt ökat.

Ser vi till social bakgrund tyder resultaten på att skillnaderna ökat något. Det tycks i fler fall ha blivit fler bland de som kommer från låginkomstområden som bor med en ensamstående mamma. Bland killar kan detta främst kopplas till att färre bor med bägge föräldrar, bland tjejerna till att färre har växelvis boende. Till detta kan också läggas att det blivit fler som inte har förtroende för någon förälder. Sammantaget pekar detta mot att det i låginkomstområdena har blivit fler, speciellt bland killarna, som har en mer ”utsatt” familjesituation.

Bland tjejerna tycks andelen med ganska låg eller låg socioekonomisk bakgrund ha minskat i låginkomstområdena medan förändringarna är mer balanserade bland killar. Ser vi till svensk/utländsk bakgrund har skillnaderna mellan låg- och höginkomstområden ökat. Allt färre av de som bor i låginkomstområdena har svensk bakgrund. Både andelen andra och första generationens invandrare har ökat, främst första generationens invandrare.

Ser vi till skolsituationen har skillnaderna mellan låg- och höginkomstområden i flera fall ökat över tid. Detta gäller för hur många som tycker att det är skolan som i första hand ger livet mening, där förändringarna främst kan återföras till att färre i höginkomstområdena tycker detta. Vi finner också ökade skillnader när det gäller förtroende för lärare och bland tjejer när det gäller att man får det stöd man behöver. I bägge fallen har situationen försämrats för de som kommer från låginkomstområden. Mot detta kan dock ställas att vi ofta har minskade skillnader när det gäller andelen som inte tycker att deras skolsituation är bra eller att det förekommer mobbing. I övrigt varierar förändringarna eller är de små vilket tyder på att det knappast skett några mer systematiska förändringar. Sammantaget finner vi alltså både positiva och negativa utvecklingar, vilket gör det svårt att dra en mer definitiv slutsats kring utvecklingen när det gäller skolstyningen.

När vi kommer till fritidssituationen tycks förändringarna av skillnaden mellan de som bor i låg- respektive höginkomstområden många gånger vara könsspecifika. Ser vi till hur många som tycker att det i första hand är fritiden som ger livet mening har skillnaderna ökat bland killarna. Främst handlar det här om att alltför många av killarna i höginkomstområdena tycker detta. Bland tjejer framträder här knappast någon mer systematisk förändring över tid. Bland killar har också skillnaderna mellan de båda typerna av områden ökat när det gäller andelen som inte är nöjda med sin fritidssituation medan det här inte heller framträder någon mer systematisk förändring bland tjejerna.

Engagemanget för satsningar på idrott/motion respektive kultur liksom intresse för och deltagande i idrottsförening respektive bibliotek – framstår i stor grad som motsättningar. Idrott engagerar barn och ungdomar från höginkomstområdena mera, kultur de som kommer från låginkomstområden mer. Ser vi till prioriteringen av kommunala satsningar har skillnaden mellan de två typerna av områden ökat bland tjejerna både när det gäller idrott och när det gäller kultur. Här har alltså skillnaderna mellan låg- och höginkomstområden förstärkts ytterligare. I motsats till detta har skillnaderna minskat bland killarna, dvs tecken på en minskad motsättning.

Om vi ser till deltagandet i idrottsförening tycks skillnaderna när det gäller intresset för att vara med inte ha förändrats mer systematiskt. Däremot tycks vi få ökade skillnader i deltagande bland tjejer medan vi inte finner någon mer systematisk förändring bland killar. Mot detta kan ställas att vi får ökade skillnader bland killar om vi ser till deltagandet bland de intresserade medan förändringarna framstår som mer begränsade bland tjejer i detta fall.

Ser vi till bibliotek har skillnaderna mellan låg- och höginkomstområden främst ökat om vi ser till intresset för att besöka bibliotek, allt färre i höginkomstområdena är intresserade av detta. Ser vi allmänt till hur många som besöker bibliotek tycks skillnader mellan områdena ha ökat över tid bland killar medan bilden är mer oförändrad bland tjejer. Mot detta skall dock ställas att skillnaderna har ökat både bland killar och tjejer om vi ser till hur många av de intresserade som har besökt bibliotek.

I en rad studier har vi studerat nyttjandet av de fem fritidsaktiviteter som får huvuddelen av det offentliga finansiella stödet till barns och ungdomars fritidsverksamhet. Förening och kulturskola är två instrumentella, mer målinriktade aktiviteter medan fritidsgård, bibliotek och simhall beskrivs som expressiva, öppna verksamheter. I olika rapporter har vi studerat dels andelen som inte är med i förening eller kulturskola – utomstående instrumentellt – dels andelen som inte nyttjat någon aktivitet minst en gång per vecka – utomstående totalt. Om vi börjar med att se till andelen utomstående instrumentellt (ej med i förening eller kulturskola) har skillnaderna mellan hög- och låginkomstområdena ökat bland tjejer medan det inte skett några mer systematiska förändringar bland killar. Detta stämmer väl med utvecklingen när det gäller deltagande i idrottsförening som ju intar en central plats när det gäller nyttjandet av instrumentella aktiviteter. Samma mönster framträder även om vi ser till andelen utomstående totalt. Även om deltagande i fritidsgård, bibliotek och/eller simhall har en kompensande inverkan försvinner inte skillnaderna i nyttjandet totalt sett.

Om vi ser till hälsa/livskvalitet och hälsorelaterade levnadsförhållanden tycks skillnaderna mellan låg- och höginkomstområden bland tjejer ha ökat när det gäller fysisk aktivitet liksom regelbundet intag av frukost, lunch liksom middag. Skillnaderna har också ökat om vi ser till andelen som uppger att livskvaliteten är låg. Här finns alltså en rad tecken på en försämrad situation för tjejer i låginkomstområdena. Även bland killar finns tecken på att det blivit färre i låginkomstområdena som äter middag regelbundet men i övrigt varierar förändringarna eller är mer begränsade. Det kan vara viktigt att notera att de skillnader som finns mellan de som kommer från låg- och höginkomstområdena när det gäller förekomst av låg självskattad hälsa inte förändrats mer systematiskt. Men vi skall då ha i minnet att allmänt är det vanligare att de som kommer från låginkomstområden oftare skattar sin hälsa lågt.

Sammantaget gäller att det är betydligt vanligare att skillnaderna mellan låg- och höginkomstområden har ökat än att de har minskat även om det i många fall inte tycks ha skett några mer systematiska förändringar. Detta innebär att det har skett en ökad polarisering över tid, speciellt bland tjejerna. En sådan ökad polarisering finner vi både när det gäller social bakgrund, skolsituation, fritidssituation och när det gäller hälsorelaterad livsstil liksom livskvalitet. I det senare fallet gäller detta speciellt bland tjejerna. Till viss del stor detta i motsättning till de slutsatser som Delegationen mot segregation presenterar. De anger ju att det finns vissa tendenser till att boendesegregationen har minskat något. Samtidigt skall man notera att man skall vara försiktig med att dra slutsatsen att detta innebär en mer genomgående förändring. Ett annat faktum att observera är att deras dataunderlag nästan genomgående handlar om personer mellan 20-64 år.

Litteraturlista

- Blomdahl U, (1985).** *Fritidsaktiviteternas kumulativitet*. Stockholms universitet: Sociologiska institutionen, Fritid Stockholm
- Blomdahl U, Elofsson S, (20007).** *Hur många motionerar/idrottar för lite och vilka är dom?* Stockholms universitet: Institutionen för socialt arbete, Stockholms stad: Idrottsförvaltningen.
- Blomdahl U, Elofsson S, (2017).** *Jämställd och jämlik! - en studie av hälsa och offentligt resursutnyttjande på fritidsområdet bland barn och ungdomar i Stockholm stad i jämförelse med andra kommuner*. Stockholms stad. Stockholms Universitet. Ung livsstil Rapport nr 22. [2017-02-03 Stockholmskommissionen \(usercontent.one\)](#)
- Blomdahl U, Elofsson S, Bergmark K, (2021).** *Ung livsstil Malmö 2021. En studie av levnadsvillkor, delaktighet och preferenser i åldersgruppen 10-19 år*. Ung livsstil i Malmö kommun, [www-malmo.se/Sa-arbetar-vi-med../Bar-och-ungas-fritid/Ung-livsstil-Malmo.html](http://www.malmo.se/Sa-arbetar-vi-med../Bar-och-ungas-fritid/Ung-livsstil-Malmo.html). Forskningsgruppen Ung livsstil; <https://www.unglivssril.org>.
- Blomdahl U, Elofsson S, (2021).** *Ung livsstil i Eskilstuna. En studie i högstadiet om levnadsvillkor, delaktighet och preferenser 2019/2020*. Eskilstuna kommun, kultur- och fritidsförvaltningen. Eskilstuna.se. Ung livsstil; <https://www.unglivssril.org>.
- Currie C, Molcho M, Boyee W, Holstein B, Torsheim T, Richter M.** *Researching health inequalities in adolescents: The development of the Health Behavior in School-Aged Children (HBSC) Family Affluence Scale*, Social Science & Medicine 66, 2008.
- Delegationen mot segregation, (2021).** *Segregation i Sverige – Årsrapport 2021 om den socioekonomiska boendesegregationens utveckling*. Delegationen mot segregation, 2021. Diarienummer DELMOS 2021/334.
- Elofsson S, Blomdahl U, Lengheden L, Åkesson M. (2014)** *Ungas livsstil i låg- och högstatusområden. En studie i åldersgruppen 13-16 år*. Ung livsstil Rapport nr 16. Stockholms stad. Stockholms universitet: Institutionen för socialt arbete. [Ungas-livsstil-i-låg-och-högstatusområden.pdf \(usercontent.one\)](#)
- Elofsson S, Bergmark K, Blomdahl U, (2018).** *Matvanor och hälsa*. Malmö stad, Stockholms universitet Ung livsstil. [Matvanor-och-hälsa_en-rapport-från-Ung-livsstil-Malmö.pdf \(usercontent.one\)](#)
- Elofsson S, Åkesson M, Blomdahl U, (2018)** *Matvanor och deras betydelse för hälsa och livskvalitet. En studie av mellan- och högstadieelever samt gymnasieelever i Stockholm*. Stockholms stad, Stockholms universitet, Ung livsstil, rapport 28 [Matvanor-och-deras-betydelse-för-hälsa-och-livskvalitet-Stockholm.pdf \(usercontent.one\)](#)
- Folkhälsoinstitutet (2019).** *Skolbarns hälsovanor i Sverige 2017/2018 – grundrapport*. [Skolbarns hälsovanor i Sverige 2017/2018 – grundrapport — Folkhälsomyndigheten \(folkhalso-myndigheten.se\)](#)
- Larsson, B. (2008).** *Ungdomar och idrotten: Tonåringars idrottande i fyra skilda miljöer*. Pedagogiska institutionen vid Stockholms universitet.
- Nagelkerke N, (1919).** *A note on a general definition of the coefficient of determination*. Biometrika 78, 3 691,92.
- Nilsson, P. (1998).** *Fritid i skilda världar*. Ungdomsstyrelsen.
- Staten folkhälsoinstitut.** *Skolbarns hälsovanor 2021/22*. [Om undersökningen Skolbarns hälsovanor 2021/2022 — Folkhälsomyndigheten \(folkhalso-myndigheten.se\)](#)
- Tåhlin, M. (1985).** *Fritid i välfärden. Svenska folkets fritids- och kulturvanor*. Riksförbundet Sveriges fritids- och hemgårdar.
- Tåhlin, M. (1987).** *Arbetets värde och kostnader. En studie av lönearbetes värde och kostnader*. Institutionen för social forskning vid Stockholms universitet.
- Weber, M. (1983).** *Ekonomi och samhälle. Förståelseprocessens grund*. Argos

Bilaga

Tabell B.1. Bor med bägge föräldrar. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Värde	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Sign. nivå	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Sign. nivå
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	75	79		71	76	
Huddinge, 2015	79	84	**	70	82	**
Helsingborg; 2012	62	73		64	77	
Helsingborg; 2015	75	77		81	75	
Helsingborg; 2018	76	74		79	80	
Helsingborg, 2021	80	78		75	88	
Jönköping, 2015	57	85		65	86	**
Jönköping, 2018	73	85		82	88	
Jönköping, 2021	77	83		74	79	
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	70	72		65	66	
Huddinge, 2015	66	76	**	65	83	***
Helsingborg; 2012	68	76		55	76	*
Helsingborg; 2015	59	72		52	73	*
Helsingborg, 2018	71	70	+	69	61	
Helsingborg, 2021	74	81	+	64	85	**
Jönköping, 2012	75	81		81	76	
Jönköping, 2015	49	81	**	46	82	**
Jönköping, 2018	67	84	***	68	85	*
Jönköping, 2021	76	82	+	68	84	**

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Tabell B.2. Växelvís boende – ibland med mamma, ibland med pappa. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Värde	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Sign. nivå	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Sign. nivå
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	14	17		14	18	
Huddinge, 2015	9	15	**	12	15	**
Helsingborg; 2012	8	4		16	7	
Helsingborg; 2015	17	17		14	17	
Helsingborg; 2018	13	16		11	15	
Helsingborg, 2021	6	12		9	6	
Jönköping, 2015	44	13		17	10	**
Jönköping, 2018	23	10		5	11	*
Jönköping, 2021	16	15		16	11	
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	12	18		6	24	
Huddinge, 2015	15	17	**	12	10	***
Helsingborg; 2012	16	15		15	16	
Helsingborg; 2015	18	15		25	13	*
Helsingborg, 2018	13	21	+	15	16	
Helsingborg, 2021	8	14		10	8	
Jönköping, 2012	8	12		7	11	
Jönköping, 2015	31	15	**	23	9	**
Jönköping, 2018	10	9	***	9	6	*
Jönköping, 2021	11	14		7	12	

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Tabell B.3. Bor med ensamstående mamma. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Värde	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Sign. nivå	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Sign. nivå
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	5	2		11	4	
Huddinge, 2015	8	0	**	15	0	**
Helsingborg, 2012	2	1		5	0	
Helsingborg, 2015	2	2		2	5	
Helsingborg, 2018	6	6		7	3	
Helsingborg, 2021	12	5		12	3	
Jönköping, 2015	0	1		4	1	
Jönköping, 2018	3	1		9	1	*
Jönköping, 2021	7	0		9	2	
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	13	3		21	5	
Huddinge, 2015	13	2	**	13	3	***
Helsingborg, 2012	10	4		15	5	
Helsingborg, 2015	12	7		8	8	
Helsingborg, 2018	10	5	+	7	9	
Helsingborg, 2021	11	4		18	3	
Jönköping, 2012	8	5		7	6	
Jönköping, 2015	13	1	**	19	3	**
Jönköping, 2018	16	1	***	19	5	*
Jönköping, 2021	6	1		18	2	

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Tabell B.4. Har ej förtroende för någon förälder. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Värde	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Sign. nivå	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Sign. nivå
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	9	6		11	10	
Huddinge, 2015	24	8	**	15	9	
Helsingborg, 2012	22	11	+	23	7	**
Helsingborg, 2015	2	3		12	6	*
Helsingborg, 2018	10	5	**	14	9	+
Helsingborg, 2021						
Jönköping, 2015	13	15	+	9	20	
Jönköping, 2018	1	3		4	9	
Jönköping, 2021	16	11		7	11	
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	30	23		29	15	*
Huddinge, 2015	32	20	*	30	17	**
Helsingborg, 2012	7	8		14	6	+
Helsingborg, 2015	14	9		23	8	**
Helsingborg, 2018	10	5	**	18	11	**
Helsingborg, 2021						
Jönköping, 2012	25	15	+	18	11	
Jönköping, 2015	39	23	+	30	22	
Jönköping, 2018	14	16	+	13	5	**
Jönköping, 2021	24	15	+	37	23	*

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001. # Frågan om förtroende ingår inte i enkäten.

Tabell B.5. Socioekonomisk bakgrund – Ganska låg eller låg. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Sign. nivå	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Sign. nivå
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	56	1	**	44	2	**
Huddinge, 2015	27	3	**	29	0	**
Helsingborg, 2012	48	23	*	47	14	**
Helsingborg, 2015	22	13	**	23	16	**
Helsingborg, 2018	43	19	**	46	14	**
Helsingborg, 2021	44	7	**	35	9	**
Jönköping, 2015	48	4	**	44	15	**
Jönköping, 2018	43	1	**	57	0	**
Jönköping, 2021	44	7	**	35	9	**
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	51	2	**	52	1	**
Huddinge, 2015	28	0	**	40	2	**
Helsingborg, 2012	65	18	**	66	11	**
Helsingborg, 2015	36	16	**	60	15	**
Helsingborg, 2018	40	17	**	44	17	**
Helsingborg, 2021	31	4	**	33	3	**
Jönköping, 2012	35	11	**	34	6	**
Jönköping, 2015	47	3	**	54	5	**
Jönköping, 2018	46	0	**	40	1	**
Jönköping, 2021	55	4	**	67	3	**

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Tabell B.6. Svensk bakgrund. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Värde	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Sign. nivå	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Sign. nivå
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	21	75	**	14	68	**
Huddinge, 2015	24	74	***	49	78	***
Helsingborg, 2012	43	71	**	40	68	**
Helsingborg, 2015	59	71	**	54	69	**
Helsingborg, 2018	38	63	***	34	68	***
Helsingborg, 2021	7	68	**	15	76	**
Jönköping, 2015	57	85	**	52	79	**
Jönköping, 2018	20	75	***	23	86	***
Jönköping, 2021	27	84	**	14	78	**
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	20	78	**	25	68	**
Huddinge, 2015	20	70	***	19	73	***
Helsingborg, 2012	30	69	**	22	73	**
Helsingborg, 2015	48	67	**	40	67	**
Helsingborg, 2018	36	73	***	42	78	***
Helsingborg, 2021	27	76	**	50	75	**
Jönköping, 2012	57	70		55	76	
Jönköping, 2015	49	82	**	41	79	**
Jönköping, 2018	19	75	***	22	78	***
Jönköping, 2021	14	79	**	15	89	**

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Tabell B.7. Andra generationens invandrare. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Sign. nivå	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Sign. nivå
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	42	11	**	46	10	**
Huddinge, 2015	34	12	***	50	9	***
Helsingborg, 2012	30	11	*	28	14	**
Helsingborg, 2015	23	8	**	24	7	**
Helsingborg, 2018	30	8	***	25	7	***
Helsingborg, 2021	45	10	**	40	8	**
Jönköping, 2015	22	1	**	17	6	**
Jönköping, 2018	45	7	***	48	5	***
Jönköping, 2021	38	6	**	53	4	**
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	28	8		30	3	
Huddinge, 2015	31	9	***	40	11	***
Helsingborg, 2012	38	10		46	5	
Helsingborg, 2015	30	10		19	13	**
Helsingborg, 2018	27	8	***	22	5	***
Helsingborg, 2021	28	8	**	25	17	**
Jönköping, 2012	19	15		23	7	
Jönköping, 2015	20	2	**	29	3	**
Jönköping, 2018	43	8	***	38	9	***
Jönköping, 2021	50	8	**	51	4	**

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Tabell B.8. Första generationens invandrare. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Sign. nivå	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Sign. nivå
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	19	1	**	21	2	**
Huddinge, 2015	28	2	***	20	0	***
Helsingborg, 2012	8	4	**	16	4	**
Helsingborg, 2015	9	4	**	11	4	**
Helsingborg, 2018	19	10	***	21	5	***
Helsingborg, 2021	39	3	**	35	5	**
Jönköping, 2018	23	1	***	21	0	***
Jönköping, 2021	32	3	**	29	2	**
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	32	1	**	27	4	**
Huddinge, 2015	26	1	***	24	2	***
Helsingborg, 2012	24	4	**	26	3	**
Helsingborg, 2015	14	8	*	19	5	*
Helsingborg, 2018	25	6	***	23	5	***
Helsingborg, 2021	41	2	**	17	0	**
Jönköping, 2012	16	2	**	15	5	**
Jönköping, 2015	17	2	**	17	5	**
Jönköping, 2018	25	6	***	32	1	***
Jönköping, 2021	19	2	**	21	2	**

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Tabell B.9. Skolan ger främst livet mening. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Sign. nivå	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Sign. nivå
<i>Mellanstadiet (#)</i>						
Helsingborg, 2015	43	29	*	47	27	**
Helsingborg, 2018	28	19	*	31	18	**
Helsingborg, 2021	35	11	**	38	8	**
Jönköping, 2015	30	16		43	10	**
Jönköping, 2021	34	13	*	44	10	**
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	23	13		29	15	*
Huddinge, 2015	28	19	*	34	15	***
Helsingborg, 2015	34	29		51	25	**
Helsingborg, 2018	21	19		20	15	
Helsingborg, 2021	35	10	**	33	14	**
Jönköping, 2012	25	15	+	18	11	
Jönköping, 2015	28	8	**	21	10	**
Jönköping, 2018	25	15	+	34	10	**
Jönköping, 2021	17	6	**	37	7	**

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Tabell B.10. Trivs ej bra i skolan. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Sign. nivå	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Sign. nivå
<i>Mellanstadiet (#)</i>						
Huddinge, 2009	9	29	**	8	15	**
Huddinge, 2015	9	6		4	5	
Helsingborg, 2012	11	12		0	3	
Helsingborg, 2015	8	4		11	6	**
Jönköping, 2015	26	9		17	6	*
Jönköping, 2018	13	4	+	14	10	
Jönköping, 2021	7	12		19	9	+
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	17	8		7	6	
Huddinge, 2015	7	10	*	11	10	

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Tabell B.11. Förtroende för lärare. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Sign. nivå	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Sign. nivå
<i>Mellanstadiet (#)</i>						
Huddinge, 2009	76	75		67	69	
Huddinge, 2015	66	74		73	69	
Helsingborg, 2012	35	32		37	34	
Helsingborg, 2015	45	48		41	41	
Helsingborg, 2018	40	49		32	33	
Jönköping, 2015	61	68		78	56	+
Jönköping, 2018	60	70		68	78	
Jönköping, 2021	62	64		71	59	
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	49	48		38	33	
Huddinge, 2015	55	55		44	44	
Helsingborg, 2012	34	43		31	45	*
Helsingborg, 2015	34	41		21	45	**
Helsingborg, 2018	21	44	***	25	32	
Jönköping, 2012	42	47		36	38	
Jönköping, 2015	46	50		40	38	
Jönköping, 2018	41	65	**	32	59	***
Jönköping, 2021	36	55	*	40	48	

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001..

Tabell B.12. Förtroende för skolsköterska. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Sign. nivå	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Sign. nivå
<i>Mellanstadiet (#)</i>						
Huddinge, 2009	50	55		46	50	
Huddinge, 2015	43	44		46	38	
Helsingborg, 2012	15	8		19	11	
Helsingborg, 2015	23	18		23	20	
Jönköping, 2015	30	50		44	38	
Jönköping, 2018	50	39		34	38	
Jönköping, 2021	35	33		55	31	**
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	16	27	+	10	19	+
Huddinge, 2015	17	29	*	12	28	**
Helsingborg, 2012	14	20		20	22	
Helsingborg, 2015	14	20		8	18	
Jönköping, 2012	17	24		13	27	*
Jönköping, 2015	23	31		36	27	
Jönköping, 2018	21	35	*	15	28	*

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Tabell B.13. Förekomst av mobbing i klassen. Andel som uppger att det förekommer mobbing i klassen (påstående stämmer precis eller ganska bra). Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Killar			Tjejer		
	Låg in- komst	Hög in- komst	Hög – Låg	Låg in- komst	Hög in- komst	Hög – Låg
<i>Mellanstadiet (#)</i>						
Huddinge, 2009	24	11	**	31	12	***
Huddinge, 2015	25	10	**	21	9	**
Helsingborg, 2012	18	17		7	4	
Helsingborg, 2015	19	6	**	9	6	
Helsingborg, 2018	4	6	*	4	8	
Jönköping, 2015	9	14		17	12	
Jönköping, 2018	16	6	**	26	12	*
Jönköping, 2021	15	10		27	8	**
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	20	20		13	22	**
Huddinge, 2015	16	16		19	13	+
Helsingborg, 2012	17	18		32	18	+
Helsingborg, 2015	13	18		4	4	
Helsingborg, 2018	22	17		24	12	**
Helsingborg, 2021	21	17		20	21	
Jönköping, 2012	36	21	*	27	17	*
Jönköping, 2015	27	17		22	16	
Jönköping, 2018	30	28		24	22	
Jönköping, 2021	19	19		15	11	

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001. # Frågan ingår ej.

Tabell B.14. Andel som upplever att de får det stöd de behöver (stämmer ganska bra eller stämmer helt). Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Killar			Tjejer		
	Låg in- komst	Hög in- komst	Sign. nivå	Låg in- komst	Hög in- komst	Sign. nivå
<i>Mellanstadiet (#)</i>						
Huddinge, 2009	89	90		91	92	
Huddinge, 2015	85	91		90	88	
Helsingborg, 2012	88	91		93	96	
Helsingborg, 2015	87	89		88	91	
Helsingborg, 2018	84	90		84	79	
Helsingborg, 2021	92	91		98	92	
Jönköping, 2015	100	91	**	78	91	+
Jönköping, 2018	89	92		95	92	
Jönköping, 2021	88	85		83	87	
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	81	81		87	78	
Huddinge, 2015	83	86		71	82	**
Helsingborg, 2012	72	79		78	81	
Helsingborg, 2015	79	73		66	77	+
Helsingborg, 2018	71	72		66	70	*
Helsingborg, 2021	83	76		79	86	
Jönköping, 2012	80	81		82	84	
Jönköping, 2015	82	82		74	79	
Jönköping, 2018	67	87	**	75	81	
Jönköping, 2021	76	81		68	80	+

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Tabell B.15. Läst böcker på fritiden. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Sign. nivå	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Sign. nivå
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	87	78		89	91	
Huddinge, 2015	67	69		71	71	
Helsingborg, 2012	90	89		88	88	
Helsingborg, 2015	82	89		91	94	
Helsingborg, 2018	64	65		71	69	
Helsingborg, 2021	80	86		89	87	
Jönköping, 2015	65	71		68	88	
Jönköping, 2018	48	61		51	68	*
Jönköping, 2021	73	73		70	90	*
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2015	66	71	*	74	73	
Helsingborg, 2015	55	57		65	68	
Helsingborg, 2018	31	45	*	40	47	
Helsingborg, 2021	57	63		64	68	
Jönköping, 2015	46	49		61	63	
Jönköping, 2018	30	25		40	39	
Jönköping, 2021	34	40		63	56	+

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Tabell B.16. Fritiden ger främst livet mening. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Sign. nivå	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Sign. nivå
<i>Mellanstadiet (#)</i>						
Helsingborg, 2015	31	33		23	26	
Helsingborg, 2018	44	58	*	36	42	**
Helsingborg, 2021	29	58	**	32	33	
Jönköping, 2015	39	58		10	41	**
Jönköping, 2021	34	55	*	26	51	*
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2015	47	58		31	55	
Helsingborg, 2015	37	40		26	37	**
Helsingborg, 2018	57	58		52	58	
Helsingborg, 2021	43	73	**	41	62	**
Jönköping, 2015	49	61	**	41	67	**
Jönköping, 2018	60	67	+	41	63	**
Jönköping, 2021	52	83	**	40	75	**

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Tabell B.17. Trivs ej bra med fritiden. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Sign. nivå	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Sign. nivå
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	8	2	+	3	2	
Huddinge, 2015	2	4		9	3	
Helsingborg, 2012	9	2		5	5	
Helsingborg, 2015	5	4		3	3	
Helsingborg, 2018	5	6		4	6	
Helsingborg, 2021	10	4		13	2	**
Jönköping, 2015	9	1	+	4	0	*
Jönköping, 2018	3	1	+	9	6	
Jönköping, 2021	0	1		7	3	
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	8	3		12	4	**
Huddinge, 2015	3	4		12	9	
Helsingborg, 2012	6	2	*	7	6	**
Helsingborg, 2015	12	3		17	7	
Helsingborg, 2018	9	5		10	8	
Helsingborg, 2021	8	5		12	7	
Jönköping, 2012	7	5		7	6	**
Jönköping, 2015	4	4		10	4	
Jönköping, 2018	3	4		9	6	
Jönköping, 2021	8	3		16	11	*

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Tabell B.18. Satsningar på idrott/motion viktigast. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Sign. nivå	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Sign. nivå
<i>Mellanstadiet (#)</i>						
Huddinge, 2009	57	69	+	28	40	**
Huddinge, 2015	62	56		31	50	
Helsingborg, 2021	19	38		10	26	
Jönköping, 2015	65	67	+	49	61	
Jönköping, 2018	41	62		40	55	
Jönköping, 2021	45	52		28	34	
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	53	61		29	31	*
Huddinge, 2015	57	60		23	35	
Helsingborg, 2012	39	56		17	32	
Helsingborg, 2015	43	44		26	39	
Helsingborg, 2021	20	41		16	39	*
Jönköping, 2012	48	49	*	27	30	
Jönköping, 2015	43	61		23	44	
Jönköping, 2018	40	53		40	47	
Jönköping, 2021	32	45		21	42	**

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Tabell B.19. Satsningar på kultur viktigast. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Sign. nivå	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Sign. nivå
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	15	10	*	44	34	*
Huddinge, 2015	12	15		68	27	*
Helsingborg, 2021	15	18		25	17	
Jönköping, 2018	11	6		21	20	
Jönköping, 2021	11	13		16	26	
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	27	9	*	28	27	
Huddinge, 2015	11	8	*	28	18	**
Helsingborg, 2012	8	4	+	30	21	+
Helsingborg, 2015	2	9		32	24	
Helsingborg, 2021	10	12		20	10	+
Jönköping, 2012	7	14		36	34	
Jönköping, 2015	11	6	*	29	20	+
Jönköping, 2018	16	11	*	15	17	
Jönköping, 2021	15	18		27	22	

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Tabell B.20. Vill vara med i idrottsförening. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Sign. nivå	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Sign. nivå
<i>Mellanstadiet (#)</i>						
Huddinge, 2009	71	79	*	61	72	**
Huddinge, 2015	73	78		58	80	**
Helsingborg, 2012	69	81	+	62	78	+
Helsingborg, 2015	78	82		82	87	
Helsingborg, 2018	52	60		51	65	**
Helsingborg, 2021	66	75		52	79	**
Jönköping, 2015	70	93	*	74	90	*
Jönköping, 2018	70	89	*	75	91	*
Jönköping, 2021	72	77		72	72	
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	52	62	*	48	56	
Huddinge, 2015	46	61	**	55	58	+
Helsingborg, 2012	73	74		60	80	**
Helsingborg, 2015	70	68		59	66	
Helsingborg, 2018	45	49		35	48	*
Helsingborg, 2021	47	53	*	36	61	**
Jönköping, 2012	61	65		57	71	
Jönköping, 2015	41	68	**	38	67	**
Jönköping, 2018	60	64		59	70	
Jönköping, 2021	59	73	*	56	72	**

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Tabell B.21. Vill besöka bibliotek minst en gång i veckan. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Sign. nivå	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Sign. nivå
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	65	32	**	81	56	**
Huddinge, 2015	52	47		74	52	**
Helsingborg, 2012	34	31		49	52	
Helsingborg, 2015	46	49		71	67	
Helsingborg, 2018	43	38		67	50	**
Helsingborg, 2021	61	37	**	76	59	*
Jönköping, 2015	23	35		70	60	
Jönköping, 2018	30	47	+	52	55	
Jönköping, 2021	53	31	*	69	40	**
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	37	13	**	69	35	**
Huddinge, 2015	28	20	+	49	34	**
Helsingborg, 2012	28	19	+	59	33	**
Helsingborg, 2015	28	26		54	49	
Helsingborg, 2018	22	19	*	35	22	*
Helsingborg, 2021	34	13	**	69	35	**
Jönköping, 2012	15	15		22	21	
Jönköping, 2015	17	9		55	34	*
Jönköping, 2018	29	15	*	44	24	**
Jönköping, 2021	36	11	**	49	32	**

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Tabell B.22. Medlem i idrottsförening. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Sign. nivå	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Sign. nivå
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	49	75	**	37	67	**
Huddinge, 2015	53	70	***	26	74	***
Helsingborg, 2012	56	76	**	47	68	*
Helsingborg, 2015	68	80	**	56	65	+
Helsingborg, 2018	56	73	**	51	80	**
Helsingborg, 2021	35	72	**	23	79	**
Jönköping, 2015	57	87	**	48	77	**
Jönköping, 2018	53	82	**	48	79	**
Jönköping, 2021	52	68	*	41	56	
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	23	52	**	19	44	**
Huddinge, 2015	33	54	***	17	47	***
Helsingborg, 2012	35	62	**	18	58	**
Helsingborg, 2015	44	56	+	25	46	**
Helsingborg, 2018	51	62	*	35	54	**
Helsingborg, 2021	27	47	**	9	55	**
Jönköping, 2012	41	55	*	31	48	*
Jönköping, 2015	33	63	**	27	63	**
Jönköping, 2018	22	59		21	52	***
Jönköping, 2021	38	61	**	19	59	**

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Tabell B.23. Besökt bibliotek. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Sign. nivå	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Sign. nivå
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	66	31	**	72	32	**
Huddinge, 2015	47	24	**	42	24	*
Helsingborg, 2012	33	34		58	46	
Helsingborg, 2015	30	38		43	36	**
Helsingborg, 2018	34	20	**	39	23	**
Helsingborg, 2021	52	35	**	56	39	**
Jönköping, 2015	13	13		35	28	
Jönköping, 2018	15	16		30	15	
Jönköping, 2021	30	6	**	45	14	**
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	44	13	**	67	30	**
Huddinge, 2015	19	10	**	46	20	***
Helsingborg, 2012	27	27		52	50	
Helsingborg, 2015	27	22		45	33	*
Helsingborg, 2018	29	20		38	28	
Helsingborg, 2021	34	11	**	51	21	**
Jönköping, 2012	21	19		29	28	
Jönköping, 2015	19	19		46	26	*
Jönköping, 2018	33	16	+	43	22	**
Jönköping, 2021	28	14	**	38	17	**

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

**Tabell B.24. Med i idrottsförening bland intresserade. Jämförelse mellan låg- och högin-
komstområden efter kön och stadium. Andel (%).**

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Sign. nivå	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Sign. nivå
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	60	87	**	4	78	**
Huddinge, 2015	56	84	***	36	82	***
Helsingborg, 2012	62	88	**	62	78	
Helsingborg, 2015	79	87		67	70	
Helsingborg, 2018	69	87	**	63	89	***
Helsingborg, 2021	45	87	**	39	87	**
Jönköping, 2015	81	93		59	81	+
Jönköping, 2018	68	90	*	58	84	**
Jönköping, 2021	33	80		55	67	
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	42	71	**	28	67	**
Huddinge, 2015	47	74	***	26	63	***
Helsingborg, 2012	55	75	*	30	74	**
Helsingborg, 2015	61	74		41	59	
Helsingborg, 2018	76	86	+	63	83	*
Helsingborg, 2021	50	77	**	17	66	**
Jönköping, 2012	69	78		54	65	
Jönköping, 2015	54	83	**	42	80	**
Jönköping, 2018	71	84		35	68	***
Jönköping, 2021	60	84	*	34	79	**

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Tabell B.25. Besökt bibliotek bland intresserade. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Sign. nivå	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Sign. nivå
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	76	47	**	79	53	**
Huddinge, 2015	71	38	**	52	36	+
Helsingborg, 2012	63	55		70	56	
Helsingborg, 2015	58	48		57	49	**
Helsingborg, 2018	75	54	**	58	45	*
Helsingborg, 2021	66	66		66	55	+
Jönköping, 2015						
Jönköping, 2018	33	26		44	25	
Jönköping, 2021	50	15	**	60	28	**
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	68	40		85	63	
Huddinge, 2015	46	31	+	66	45	***
Helsingborg, 2012	63	67		68	81	
Helsingborg, 2015	61	61		68	58	**
Helsingborg, 2018	74	63		75	63	*
Helsingborg, 2021	73	53		63	41	*
Jönköping, 2012	53	34		52	50	
Jönköping, 2015	60	64		69	57	
Jönköping, 2018	78	48		70	53	*
Jönköping, 2021	50	56		66	40	**

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Tabell B.26. Utomstående i instrumentella offentligt finansierade verksamheter. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Sign. nivå	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Sign. nivå
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	43	17	**	44	19	**
Huddinge, 2015	30	12	**	47	14	***
Helsingborg, 2012						
Helsingborg, 2015	21	16	**	34	26	**
Helsingborg, 2018	38	25	**	47	17	***
Helsingborg, 2021	63	26	**	71	18	**
Jönköping, 2015	39	9	**	26	17	
Jönköping, 2018	35	11	***	32	9	***
Jönköping, 2021	24	21		29	27	
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	69	42	**	66	45	**
Huddinge, 2015	53	35	***	72	43	***
Helsingborg, 2012	61	35	**	74	33	**
Helsingborg, 2015						
Helsingborg, 2018	40	36		56	38	**
Helsingborg, 2021	65	40	**	86	37	**
Jönköping, 2012	54	31	**	45	25	**
Jönköping, 2015	46	29	*	48	21	**
Jönköping, 2018	29	33		56	33	**
Jönköping, 2021	49	32	**	56	24	**

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Tabell B.27. Utomstående totalt i offentligt finansierade verksamheter. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Sign. nivå	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Sign. nivå
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	12	10		11	8	
Huddinge, 2015	7	7		14	3	**
Helsingborg, 2012	23	11	*	5	7	
Helsingborg, 2015	22	14	**	24	22	
Helsingborg, 2018	18	13		18	10	*
Helsingborg, 2021	22	11	*	23	5	**
Jönköping, 2015	26	4		9	11	
Jönköping, 2018	25	8	*	11	8	
Jönköping, 2021	10	19		19	14	
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	40	37		33	38	
Huddinge, 2015	40	31	*	49	38	+
Helsingborg, 2012	43	30	+	58	29	**
Helsingborg, 2015	38	34		42	39	
Helsingborg, 2018	33	31		41	33	
Helsingborg, 2021	50	38	+	71	37	**
Jönköping, 2012	50	30	**	40	25	*
Jönköping, 2015	40	26	*	42	18	**
Jönköping, 2018	19	30		41	29	+
Jönköping, 2021	36	29		41	23	**

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Tabell 28. Ej fysiskt aktiv. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Sign. nivå	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Sign. nivå
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	45	24	**	56	28	**
Huddinge, 2015	47	22	**	72	26	***
Helsingborg, 2012	38	16	*	37	24	
Helsingborg, 2015	29	16	*	35	28	
Helsingborg, 2018	39	25	**	44	13	***
Helsingborg, 2021	41	14	**	50	16	**
Jönköping, 2015	17	7		26	10	*
Jönköping, 2018	43	13	***	43	14	***
Jönköping, 2021	34	22		41	26	**
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	64	41	**	74	47	*
Huddinge, 2015	51	35	**	72	39	***
Helsingborg, 2012	57	34		72	28	**
Helsingborg, 2015	47	34		69	42	**
Helsingborg, 2018	34	26	+	48	28	**
Helsingborg, 2021	53	33	*	81	26	**
Jönköping, 2012	69	40		62	45	*
Jönköping, 2015	60	29	**	62	30	**
Jönköping, 2018	41	31		71	29	***
Jönköping, 2021	49	34	**	66	34	**

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Tabell B.29. Rädd i bostadsområdet. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Sign. nivå	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Sign. nivå
<i>Mellanstadiet (#)</i>						
Helsingborg, 2018	9	5	***	11	13	*
Helsingborg, 2021	13	13		21	12	+
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2015	7	4		15	10	
Helsingborg, 2015	3	2		17	9	*
Helsingborg, 2018	10	3		23	10	+
Helsingborg, 2021	9	8		20	17	+
Jönköping, 2015	6	4		9	3	**
Jönköping, 2018	3	2		11	9	**
Jönköping, 2021	11	3	*	21	18	

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001. Frågan finns inte med i Huddinge, Jönköping och Stockholm.

Tabell 30. Alltid frukost. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Sign. nivå	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Sign. nivå
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2015	56	79	***	53	72	**
Helsingborg, 2012	66	84	*	77	86	
Helsingborg, 2015	79	85	+	67	85	**
Helsingborg, 2018	65	82	***	64	75	*
Helsingborg, 2021	54	80	**	52	73	**
Jönköping, 2018	80	97	*	81	86	
Jönköping, 2021	55	70	*	47	69	*
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2015	36	57	***	30	56	***
Helsingborg, 2015	59	70	**	43	54	
Helsingborg, 2018	53	67	***	42	56	**
Helsingborg, 2021	44	66	**	23	54	**
Jönköping, 2018	45	72	*	47	68	***
Jönköping, 2021	45	62	*	29	60	**

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Tabell B.31. Alltid lunch. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium	Killar			Tjejer		
Kommun, år	Låg inkomst	Hög inkomst	Sign. nivå	Låg inkomst	Hög inkomst	Sign. nivå
<i>Mellanstadiet (#)</i>						
Helsingborg, 2012	76	78		79	75	
Helsingborg, 2015	85	86		81	87	
Helsingborg, 2018	71	75		74	74	
Helsingborg, 2021	64	73	**	70	75	
Jönköping, 2021	75	80		68	86	**
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2015	47	55	+	45	63	**
Helsingborg, 2015	58	64		34	52	+
Helsingborg, 2018	61	74	**	53	64	*
Helsingborg, 2021	62	65		55	57	
Jönköping, 2021	58	65		53	64	**

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Tabell B.32. Alltid middag. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium	Killar			Tjejer		
Kommun, år	Låg inkomst	Hög inkomst	Sign. nivå	Låg inkomst	Hög inkomst	Sign. nivå
<i>Mellanstadiet (#)</i>						
Helsingborg, 2018	79	91	***	83	92	**
Helsingborg, 2021	62	89	**	71	89	**
Jönköping, 2021	70	93	**	85	87	*
<i>Högstadiet</i>						
Helsingborg, 2018	80	91	*	71	85	**
Helsingborg, 2021	73	91	**	58	83	**
Jönköping, 2021	82	88	+	61	79	**

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Tabell B.33. Självsfattad hälsa – ej bra. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Sign. nivå	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Sign. nivå
<i>Mellanstadiet</i>						
Huddinge, 2009	8	3		4	7	
Huddinge, 2015	8	12		9	9	
Helsingborg, 2012	5	8		5	4	
Helsingborg, 2015	8	4		6	7	
Helsingborg, 2018	11	11		10	8	
Helsingborg, 2021	6	10		21	15	
Jönköping, 2015	4	7		26	9	+
Jönköping, 2018	15	10		9	4	
Jönköping, 2021	9	7		11	10	
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	13	18		28	21	
Huddinge, 2015	17	18		32	24	
Helsingborg, 2012	3	6		17	9	*
Helsingborg, 2015	11	11		19	15	
Helsingborg, 2018	10	7		19	17	
Helsingborg, 2021	15	17		26	32	
Jönköping, 2012	12	11		26	7	**
Jönköping, 2015	12	12		34	21	*
Jönköping, 2018	19	10	+	15	17	
Jönköping, 2021	19	10	*	38	26	*

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Tabell B.34. Skattar sin livskvalitet lågt. Jämförelse mellan låg- och höginkomstområden efter kön och stadium. Andel (%).

Stadium Kommun, år	Låg in- komst	Killar Hög in- komst	Hög – Låg	Låg in- komst	Tjejer Hög in- komst	Hög – Låg
<i>Mellanstadiet (#)</i>						
Huddinge, 2009	6	5		14	10	
Huddinge, 2015	4	5		14	3	**
Jönköping, 2015	0	3		4	4	
Jönköping, 2018	7	2		7	4	
Jönköping, 2021	10	8		14	14	
<i>Högstadiet</i>						
Huddinge, 2009	10	7	*	10	9	
Huddinge, 2015	7	6		21	12	*
Helsingborg, 2018	14	8		21	16	
Helsingborg, 2021	22	17		31	20	
Jönköping, 2012	7	5		6	7	
Jönköping, 2015	9	8		17	15	
Jönköping, 2018	10	8		18	16	
Jönköping, 2021	14	8		37	23	+

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001. # Frågan finns inte i Helsingborg och Stockholm.